

Prometheus tanrılar tanrısı Zeus'tan ateşi adam insancılara sunduğu andan sonra anaların baki husumeti de alevlendirmiş oldu. Babasını bile acımadan öldürüp tahtı ele geçiren Zeus, haddini aşan Prometheus'tan sorulmadık hesap birakacak değildiye.

Emreindeki en hünere tanrıları kuzuruna ağardı. Hephaistos'a,

- Bir tepeye parçası ol, suyla karıştır. İçine insan sesi koy, insan gücü koy. Yüzü ölüm süz tanrılara benzesin, bedeni güzel genç kızlara, diye emir verdi. Sonra Athena'ya dönüp,
- Sende ona ol hünere falan öğret, dedi. Aphrodite'ye ise,
- Sende büyüleriyle kuzat onu. Gözlerini istek ve arzularla tutuştur, dedi sımsı sımsı gülerek. Yüz gözlü devin hakkında gelen saçık Hermes'ose'de,
- Birköpek yüreği koy saine, birde tilkinin kurnazlığını, emrini verdi.

Her emre amade tanrılar oracıkta paylarına düşen görevleri horfiyen yerine getirdiler. Bu muhteşem esere nefes üfleyle kuzat veren de Zeus'un kendisiydi. Hep beraber adının Pandora olmasına karar verdiler. Pandora, yani "Bütün tanrıların armağanı".

Zeus bu güzel kızın eline birde kutu tutuşturdu. "Bu kutu açma eamesin" diye de tembilleledi. Başkada bir şey demedi. Ancak Pandora'nun sürecine merak duygusunu emrelede kendisiydi.

Öbür taraftan hep tetikte bekleyen Prometheus, Zeus'tan sana gönderilen hiçbir hediyeyi kabul etme" diye Ancak Prometheus tanrıların susleyse güleyle kendisine sunduğu bu güzel armağanı, Pandora'yı görürce Ağa beğenin uyarısını unuttu vardı. Tanrılara sonsuz eükten duygusunu ifade edip armağanı kabul etti.

Epimetheus'un akli Pandora'da, Pandora'nın akli kutuda. Kutu ise insanlığın başına bela. Böyle ne kadar sürdü bilinmez, ama

rihogetin de merak üstün geldi. Pandora kutuyu açtı. Kutudan acılar
bertler, habelerler yer yüzüne dağılı verdi. Durumu fark edip kapagi ka-
pattığında is isten gelmişti. Sadece umut'u kutuda sansuzca dek
kilitli bıraktığında sonu anlamıdı.

Ünlü mitoloji ozanı Hesi odos "İşler ve Günler" obli eserinde
Pandora ve insanın bozına bela olan kutudan böyle bahseder. Özetle
yani... Hani çok duyuruz ya "Pandora'nın Kutusu" falan... Bırakt yarıy-
la edebiyata, sanatın diğer dallarına esin kaynağı yapılmış. Hatta
en namli filozoflar felsefelerinde hayli islemiş olmalı ki 20. yy in
büyük (!) filozoflarından Nietzsche bu mitolojik öyküden yola
çıkarak, "UMUT İŞKENCEYİ UZATIR" demis.

Öyle değilmi yani? Her bir sayıları umut ederek ömür tüketen hısı
kador bedbakt ve huzursuz kimse olabilirmi? İnsan sayu bir anlam da
böyle bir kabere mahkum dur da. Bir umudumuz tutmayınca hemen
yeshaktelerini duveye sokarak umut deriyasına yeniden yelken açmıyormuyuz?

İyi de biz bu dünyaya umutlardan umut bezenmeje mi geldik?
Durmadan yorejimizi yatırıf ufuklara dur almadık umutların doğmasını
baklırsız... İsimiz hayli zormuş geraktken. Bize revo görülen dört duvar
bir avuc gökyüzü eziyeti yetmezmiş gibi olmalı ki duya amca diyerek
kendini kendimize iskenca eder hale gelmişiz. Biz mazosist miyiz yeksa?

Öyle yopaceğine bırakt kendini zaman denilen her derde deşu
beryağa, o seni mutlaka bir kuyuya sürükleyecektir. Hem sert mudir,
ille bir kuyuyu varmak gerekir? O zaman bir de rota olmasi gerekir.
Rotalara bağlanmak biraz tutsaklık değilmi? Evet, "biraz" değil hepden
tutsaklıktir rota. Lekki rüzgar ne güne durur? Aft kendini rüzgarın
kollarına. Yaşasın hürriyet! Olabilir, fırtına dalgalar seni perua-
sızca hırsalayabilir. Ne çıkar bundan, bir rotanın eseri olmak bir

kiyiyi zincirle bağlanmayı göze almak daha mı iyi sanki?

Böyle mi demek? Sahiden "umut istenceyi uzatır" mı? Bunda bir bit yansı olamaz mı? Pekala! Büyük (!) filozof hayal ile umudu karıştırmış olabilir mi, böyle bir ihtimal varmı? Bu ihtimal doğrusu eğer filozofumuz hayli safmış. İdealist, materyalist diye iki ayrı felsefeye ömür vermiş filozoflar biliyorum, ama "saf filozof" diye bir şey düşünmedim. Saf olan biz miyiz yoksa? Aklim almıyor. Hep kafamı meşgul ediyor üstelik.

Bir filozof, 20. yy. felsefesine adını yazdırmış bir filozof, "umut istenceyi uzatır" diyor. Yani "Bırakın umut etmeyi. Aksi takdirde kendinize zarar etmiş olursunuz" diyor. Bırak yarını umut etmeyi. E "dün" zaten kayıptı. İyisini zindiyi düşün ve bırak kendini hayatın kesme kesine. Dünyoyu sen mi kurtaracaksın be kardeşim? diye telkin ve tavsiyelerde bulunuyor.

Eğer "sembe hayallerin peşine düşmeğin. Bu hayaller istenceden başka bir şey değildir" deseydi işin rengi değişirdi. Hani olur ya, her gün reklamlarda "Boas kart alın, siz harcayın garantisini biz hallederiz" bilmem "bu marka arabayı alın ayakkalınıza yerden kesilsin", "özgür kızın huzur kartı olmasaydı, evde ucuza dürmekle meşgul olur, kısmet beklemekle hayatı kendine zehir ederdi" - gibi reklam desteğiyle balon gibi şişirilen hayal dünyamız olsaydı. "çok yerinde söylenmiş bir söz" derdim. Ama öyle demiyor işte. "Umut istenceyi uzatır" diyor basbayağı.

Şimdi biz kalkıp "İNSAN UMUDUNDA ÖNCE ÖLMELİ" desek, eminim "ölümü kutsallaştırmak"la, "ölümü güzellemekle" suçlanırız. Üstelik çoğu dost s.fotıyla söyleyecektir bunu.

Peki nedir, ne menem şeydir umut? Fakirin aslanın mideşinden almak için ter döktüğü elmekmidir yoksa?

Hayır biz "umut" derken sembe hayallerden bahsetmiyoruz pek tabii ki. Evet, herkes gibi bizim de hayallerimiz var. Şu kalın kalın bulutlar defolup gitsede güzel güneşli bir havada volta atsak diye hayal ederiz. Geceleri de locuvert karası gökyüzünde yıldızları izlesek. Belki bir

günde bulunay görürüz gümüş bir tepsi gibi parıldarken... Bahar gelmez de
beriz, gelmede yağmurlar toprak kokusu, rüzgar kırlarban derleyiş topla-
yı çiçek kokusu tozisa. Turna katarlarının göç yolu bir avuç çik-
yüzünde geçse Gece de seviklerimize, dostlarımıza selam götürse deriz.
Dışarıda oynayan çocukların kakkahasını duysak deriz. Sonra, yolunuz
İstanbul'a düşerse ezacı aracı'nın küçük camından, caddelerde kosturan
katabalıklar da kayolsak deriz.

Daha büyük, gözlerimizi ısılatan, vaktide adınlarımızı tızlandıran,
göğüs kafesimizi zorlayan güç atışlarının sebebi büyük ve müthiş hayaller de
kurarsız. İlla de hayalle ilişkilendirmek gerekirse, umut, nefes üfleyiş
hayat verdiğimiz bu müthiş ve büyük hayallerin toplamıdır. Ama yincede
bir yanı, önemli bir yanı eksik kalır. Üstünlüğü, hayal kırıklığı olur,
ama umudun kırıldığı olmamıştır. Çünkü, umut daha başka, barm başka
bir şeydir.

Toproza kök salmış bin yıllık unor kadar yaşlı ve bir okadar bilge.
Öyle fırtınayla devrilmez. Yaprakları, bükülebilir, hatta dallar da kırılabilir,
ama kırılan dal yerine daha deri, daha gürbüz filizler sürer
hayatın nomlusuna.

Dünden devralıf, bugün cemele, dişle tırnakla, kamba canla büyüteç
yerine taşıyacağımız ütopya'dır umut. "Armut eis ağzıma düş" değil yanı.
O zaman, "ben bir işik için tepmişim rahatımı / ellerimi kemirmekten
memnunum..." dediği ısıktır. "kök zükür ölsemde gam yemem" diyeceğimize
gündür.

İste o nedente insan umudu ölmeden, umudu tükenmeden ölmeli.
Budo o umudun büyüklüğüne bağlı. Böylesi bir umuttan sayınmaz, rüz-
gerdan oradan oraya bir yaprak gibi savrulmaktansa, umut ettigimiz,
o büyük güne yürüdüğümüz yolda, "ölüm hoş geldi sefa geldi."

Gün ola. Deuren döne umut yetise!

HASAN GÖRKAN

'69 Şubatında Dünyayı kaptanlarımıza çeviren, bir çok yerinde halkları kalleden Amerikan emperyalizmin simgesi haline gelen 6. Filo savaş gemileri ülkemize geliyordu. Gittiği her tarafa kan-gözyaşı götüren, 6. Filo'nun ülkemize gelmesi hayra alamet değildi... Kurtuluş savaşını öncesi İstanbul'a gelen işgal güçlerini törenlerle karşılayarlardı olduğu gibi, 6. Filo'da böyle karşılanırlardı vardı tıbi... Bir de...

6. Filo'nun ülkemize topraklarına gelmesi, misafir edilmesi Amerikan emperyalizmin yaptığı katliamların desteklenmesiyle. Bundan dolayı düstü yollarla gelişigüyle işçisi, memuruyla İstanbullu birler...

Ellerinde pankartlar

Yürüyor bu çocuklar

Kalkın aygıtı kalkın

Yürüyor bu çocuklar

Olacaklardan habersiz otuelin yürek toplandı. Otuelin anti-emperyalist... Otuelin yurtoverer...

Evet, dünyanın her yerinde olduğu gibi, ülkemize gelişigüyle sessiz katliamlar, ABD'nin katliamları, 6. Filo'nun gelişine.

Sesizlik keşide yarı bir peşile, 6. Filo'yu karşılayacaktı. Yankelerin bu topraklarda yeri olmadığını, kıpti postallarıyla ülkemizin kirlenmesine izin verilmeyeceğini güf sesleriyle haykırıyorlardı. O pazar "Özgünlük Türkiye" sloganı tüm İstanbul'da yankılanıyordu.

Devrinde gelişigüyle işbirlikçiler ve mafyaları da emperyalizme bağını. İliklerini kaptanlar için 6. Filo'yu karşılamak hazırlıkları yapıyorlardı. Bir yandan leninide gençler boyatılıyor, diğer yandan da Devrinçilere yönelik karalama kampanyaları, provakatif haberlerle katliamlar hazırlıkları yapıyorlardı. İstanbul, işbirlikçiler 'el değirmeni mızdır' gibi önce pek kullanılmıyordu. 6. Filo bir başlangıç olacak, ayrıca İstanbul'un "performans"larını sergileyecekleri bir kul-

var olacaktı Taksim... Gerekteleri ise ağalarında sıkla yaptıkları "Dinlerden gidiyor" nakaratlarıydı.

Bugün Milli Gazete yayınlanan Mehmet Şevki Eyyi, kendisine verilen görevi kabul etmekten tereddüt etmedi. Başlıktan kampanyanın bizzat bizzat kendisi vardı. Köşesinde yazdığı yazılarında dinin elden gittiğini "Komünistlerin Türkiye'yi Rusya'ya satacağını" söyleyip İslamcı kesime mesaj verecek katliam kışkırtıcılığı yapıyordu. Mehmet Şevki Eyyi'nin yanı sıra Komite ile Mücadele Dernekleri ve MTTTB yöneticilerinde bu kampanyayı bizzat yönetiyorlardı.

M. Şevki Eyyi, bugün Gazetesindeki yazısında dini 'kızıl'lar susturulmuş. Müslümanlar Komite ile çarpışan devlet kuvvetlerine yardımçı olsunlar' derken, KMD Genel Başkanı İlhan Özenelli'ye de "Prerogatif Komünistler riting yapmak, biz bu ritingde sarıya göre silahlı olan silahlıyla, olmayan baltasıyla gelin" diyordu. Sarı tam tamının çalınmaya başlamıştı. Hem de ABD Filosunun korunmasını yaparak. Hem de "Bu meşhuret bizim" diyen devrimcilerle "Hayır sizin değil onların" dercesine bir "Sarıya göre" hareketiyle bu.

Bu Meydan Karlı Meydan

Ok fırladı çıktı yaydan

Kalkın ayaya kalkın

Her köyden her şehirden

Tarih 16 şubat '69'de Günlerden Prer. Kept uyumalı çok oluytu. Onbinler elört kolcan Taksim'e gidiyordu, ellerinde pankartlar, dillerinde sloganlarla emperyalere öfkelerini haykırıyorlardı. Kendilerine kurulan pusulan habersiz.

Fajstler, gerici-İslamcılar polis denetiminde katliam için tüm hareketlerini yapmışlar. Bir gün önce katliamda kullanacakları silahları, bıçakları, denizleri, çivili sopaları... bizzat polis denetiminde saklanmışlardı. Bulunma yerleri camiydi. İlginçtir İslamcılar camide namaz kılarken kubbelerinde ise

hıngıra yaklaşıyor ABD 6. Filosu vardı. Özel olarak mı seçmişlerdi, yoksa
tarih bir "silvesi" miydi bilinmez ama emperyalery dönünde Seedeyle yaktık
yemimli halk düşmanı olduklarını kanıtlanırları için çok zaman geçmesine gerek
yoktu.

Bizler yürümeye devam ediyordu. Onlar yürüdükçe, sloganları haykırarak
Yankeler korkuyor, katliamların şaşakları bombaların, tetiğine basarakları sil-
lahların son hazretliklerini yapıyorlardı.

Yürüyordu gençleri yaktık, kadın erkekleriyle dillerinde Bağımsız Türkiye
sloganlarıyla Kendileri için birşey mi istiyorlardı? Ya da bundan bir çıkarımı
vardı? ABD filosunu ülkenizden defolmasını isteyen devrimcilerin bu ülkeyi
"Sovyetler Birliğine satması" hangi akli evrel iştirirdi!

Yürüyordu bu çocuklar. Bir Pazar günü meydanları doldurduklar. Bir Pazar
günü yankelerin bu toprakları kirleten yereceklerini haykırıyorlar.

Bu Pazar kanlı pazar

Dert Pazar Bernan pazar

Kalkın aygıtı kalkın

Yürüyor bu çocuklar

Pazar günüydü. Camilerden çıkan gerici-faşistler polislerle birlikte kitlelerin
üzerine yağınca saldırıya geçtiler. O an polis hangi ülkenin Polisi! Saldırıları
kimin saldırıyor? Hiçbiri muamına değildi. Yaktılarında 'T.C.' damıgılı rozetler
tıkıyorlar. "Din elden gidiyor" diyenler 'Vatan, Millet, Sakarya' ile Vatansız
olduğunu iddia eden faşistler "Bağımsız Türkiye" sloganına saldırıyorlardı. Tı-
ki 6. Filo için gençleri boyatıyor, onların hiçbir hizmette kusur et-
meyenlerin toplumun değerlerine saldırması gibi silahlı bulan silahıyla gel-
mişti, oluyunlar baktısıyla saldırıyor. Otuz bin yürekten gorkuyla yükse-
len, gökyüzünde zhenkle dalgalanarak yayılan sloganları atan bombalar
sesleri ve köpek ulumları bozuyordu.

Faşist grup "görevini" yapıp, çekildiklerinde Dürün Erdiğın, Ali Tugut
Aytağın bir pazar günü boğazın soguk sulurına böyle aktı kanları, Dolunbahçede
Boğazın soguk sulurına halkın kanı karıştı.

16 fevral 1969 Prezidentin kəndə gələn dəstəyə qarşı qətl törətdi.

“Bəzilər vəzirimin Nuh'a
 Saliqçelər həmçələr
 Havva Arıni dörkū çocuk sayılır
 Arındolu yumı dərj
 Tırtıyot mıdur?”

Yıllar öncə A. Arif böyle yazdı bərimiz için. Evet, Arındolu yumı dərj. Acılarım kədər yaşıyım. Şevirgə letim kədər gerçə. Nələr yaşadıım kərđi topraklarımda, rələr çözdüm, səyfulara vurduım oğınoz, kəntərə kəyər tarınoz. Ağırliğin, bərimiz için bədərlərimiz toprağa dūşürəklerdədir. Bakıyıın gerçə olduklarıız? Dürüyəy dərj kucaklayacak dūşleri, sadəcə bərimiz dəğil tüm dürüyəy verjəderj saracak idəalləri var olarıız.

Acılar, əviriçlər, əvədlərlər, kəntərlərliklərə vərğulmuş, Havva Arıniyə yarımda çocuk sayıldığı bir tariximiz var. Həpərimiz yūzyıllar öncəimiz dəğil, çək yəqin zəmrətini bilirmiziiz? 30 yıldıır fəzladır türkü əylər gıbi ölümə gıttıler. Adımları kararlı, bəkləri sət, idəlləri bükük olarır 30 yıldıır fəzladır ölümə gıtmeyi əvrdürüyolər. Yürek burkərj bir əğdın əzəlində, fırlıdıı dərjərimiz əvə var. Cəvahirimiz əylədi bu türküyü. İlk öncə. Kulaklarıız bu əvə üzərj zəmrətində duyururız olmaıız pərimiz təşiyordı. Kulak verdım olərə, evət bizimkilərj türküəü bu dərj. Bəbe ləkərimiz, Şedektiriziz, Pır Sultarıız, Dəmirci Kəvəriziz türkü-əü. Karayılardıız, Məçtəl Aşkəriziz, Əyit Rızardıız türküəü. Əzğit dərjərimiz, müştəvə zəfer, əzləri umut...

Cəvahirimizəy sarıca Ulaş bəvlədi türküəü cərdərj, yürek tərj əylərmeyə. Bəktim bu yigit dəlirəliyə, vurduyordı. Bir kəsətmişə altındaydı. Hər yarıını sarımızlardı. Arı arıdırj bəbe tətigə. Hələl bə Ulaş! Hələl olərj sarıca dərj. Nəsilde çəkərjə çevirdiziz bu kəkəkləri. Yürü Ulaş yürü... Yollar əzərj. Eliz. tətiktə olərj Ulaş, zəlilə arıni vəntə, umudurj dərj tut. İlk gürki gıbi çəkərj dərjərimiz yürügdə. Dərj bərimiz oğlururj, dərj bərj döğürdüm. Həp böyle olmaıız İstərım, həp böyle ol... Dərjəklik, kəkərjlik, təliliməyət yəkərjəz bərimiz əvlətlərime.

Acılarımı dindirecek olanı seçmişlerimdir. Çıkacak olanı seçmişlerdir.

Bıraktıklarımın peşini Ulaş'ın. Gördüm beni, bir korkak ihtar etti yarıyı. Havamı soluyan, üzerimde geçen ama bana ait olmayan biri. Kuşattılar şubat'ın 19'unda Arnavutköy'de Ulaş'ı.

Gördüm beni, biraralığı terkdiverilerinden Ulaş'ın olduğu dairye içertlerken korkaktılar, kallıştılar, dışlardılar... Gördüm beni, zile basarken elleri değil yüreğinde titiyordu. İşte dedim acılarımı, et acılarımı... Acılarımı adaletimin işlemiyle dindirecekti. Belki yükümü Ulaş ile öğirecekti. Ama bu türkü dilden dile yayılacak, destanlaşacaktı.

Hele Ulaş, Ulaş'a

Ulaş beşerdi güreş

Ulaş gündüz can veriyor

Yüreğimi düştü ateş...

Gördüm beni... Kapıda içti girerlerken, yüreğimin üzeriye, üzeriye basıyorlardı sanki. Onların bastıkları yer kuruyordu, görüyordum. Ben adalimın hasır, devirimin yıllar yılı. Tırtıl, tırtıl, yığıt olanı, Ulaş gibi olanı. Gerçeklik yarıda kavgaya girer, mücadelede büyük görevler olanı, zindanlarda kavganın uşağı olanı, dindireceği devrim. İhtarlar, düğünler, tırtıl ettim.

Gördüm beni Ulaş'ı o gün. Tırtıl değil, rahattı, sakındı. Bir gardabın içirdiydi. Geldiklerim ilk o bastı tetik. Yüreğim tırtıl tırtıl, yüreğim katıydı. Tırtıl Ulaş'ın. O an, o dakika. Vücudu delik değil oldu. Delik değil vücutları bastım, bastım yıllar boyu. Cevahiriminde üzeriye 25 kurşun otkıydı, Ulaş'ın vücutuna bir o kadar. Ama umutları vuruları bedellerinde yarıdan yarıydı. Gördüm beni, devirime bile son görevim yarıya getirmenin mutluluğunu yaşıyordum.

Aradolumun beni. Yükümü ağır. Acılarımı kadar yarıyı beni. Öfkem büyük, öfkem bir gün kır olup tazecek... Ve benim üzerimde iyirgin, güzelim, doğrumun, umudun karışımında duran

ηε varoa öfke girdabimiyi iqrηe alip boğacađimiyi. Ve o gür yeriyi
ηi türküler öyküleyecek; gelecekde, umıuda özgürlüğe dair.

Gör nasıl yarıdaki yaratılışını

Nasıl oldu geyik kilitçik

Kızlarını

Öğullarını var gelecekte

Hız bir vızgıllıyız cihan parçası

Gözletiriken,

Gözletiriken öpürün.

AH GÖZLERİN

Dün gece seni gördüm düşümdə
Gözlerin, pıstıqın karamlıkta
Çakırak kırileimi gibi yanıyordu
Yüregimde kopan fırtınalarla
Bakıyordun derinden

yüreginin derinliklerinde,

Dalıştın arıya...

Gözlüyordun oardığın yolu...

Ah bir bilsen?

O an ne de çok isterdim!

Dalıp o diri ve dingin gözlerine,

kırkıp güyağlarla,

nehirlere ulanmak

Ulanıp vatanın denizlere...

vatanın aydınlık ufuklarında

Denizin dalgalarıyla dövmek

ve

dalgaları yarıp

yüregindeki

Sevgiye ulanmak

ne de çok isterdim

inan ki, bir bilsen

Bakınca bir duruşun günü

aler karşın yarın gözlerine

Duyunca titrek ve ürkek sesini

Duyumsadım hissettiklerini!

ve aıtım yüregim sız

aıtım ki!

kaç evren aydınlarsın

halkımıza özgür

Vatandaşlarımız bağışta olsun diye

3-12-2003

Singap Tövu

(. . .)

Nicedir

KAHPE AĞZINDA

BİR SAĞIN,

BİR DEPAEM GİBİ KÜNYEMİZ

Nicedir,

BAŞIMIZA ZİNDAN DÜNİYAMIZ

BİZ Kİ, YARINIZ HALKIN

UMUDU. YÜZAKIYIZ

HİNÇİ, NAMUSU...

ŞATAKLARI

HEM CANIM

KALBİM. DİNAMİT KUYUSU...

Ne güzel demir? sağr. Biz ki, yarınınız halkın/
Umudu. Yüzakınız / HİNÇİ, namusu...

Ne işte yeni yarınların, yeni umutların soksa
olacağı, yeni bir yıla gelken acıyoruz... Kalbimiz din-
namit kuyusu... Neler gökde orda neler! Sevgiler, şif-
keler, acılar, özlentiler... Hangi kalem dört dörtlük, id-
tedirgin gibi satırlara düşkebilirki bu duyguları... Yok!
dostum yok bozuna burada, bu harflerin, satırların
arasında olduğun umma sakın. Belki az bir parçasını
bulabilirsin ama hepsini asla... Tıpkı benim yakarıdaki
dizelerde az bir parçasını bulduğum gibi... Ne bir
anlatabilirsin sana bunu, ne de kalem yazabilir...
Bir başkası anlatabilir mi bitemen. Ama ben asla.
Yüreğin ve kalbimin en kuytu köşesindeki acı ve
sevinçler de senden daha iyi anlatabilecek birini
bulursan sakın ha bırakma peşini onun. Çünkü
o sensindir...

Merhaba 2004, seni koruyacağım mahpusa

ve daha önemli hüsrede. Tıpkı senden önceki
30 yılı koruyduğum gibi. Geçen yıllar çok iyi tanır
biz. Can verip gün aldık biz onlardan. Ve ne aetm
geatr bir bitser. Ne poyrazlar estir, ne güneeler doğ-
tu. Hüere dedim ya: Öyle kolay geçmez günler,
ağırlığı var östümüzde... O günler bizden 109 canı-
mızı aldı. Fırker yoklor aramızda ama bitenin han-
yelleriyle, düzleriyle, gölümsemeleriyle bitinermde
ta yünreğimde hepsi. Biliyorum serinde günlerin
basit geçmeyecek (Zaten boğlesi bize de yaktı-
maz) bu topraklara güneelerin rahat doğmayacak
Ama inan ki bu hüere, bu daracak havalandırmaya
dünyaları sigdırabilirim. Sen de şahidim ol. Ösrer-
cim benim can yoldarım olduktan sonra karanlık-
rın uzun sürse, insanlardan yalıtılmış yarasam
ne fayda... Senden öncekini utandırmadık tüm
getirdiklerine rağmen. Belki sende aynı şeyleri
ve belki daha fazlasını yükledin getirdim berabe-
rinde. Ve belki bizi sinayacaksın; umudumuzda,
sendamıza, bağılılığımızı bitmek isteyeceksin. Son
senden öncekine anlatsın. Bize sorarsan, bekle
görecekm deriz. Umuda, sendaya bağılılık nasıl
olurmu? göreceksin. Çok değil, 365 gün bekle 365
günün her anı bunu göstereceğiz sana. İtem bak
yoldarım ne güzel de dökmü? kağıda düğgularını.

"HEABÜN AKŞAM BU SAATLERDE
SIKIIRIP YÜREGİMİ / GÖCÜS KAFESİNDE
KOCUYORUM SIKINTILAR KAVANORUNA
SEYREDOYORUM

VE GELMİYİNİ VE GERMİYİNİ
DİYORUM

BU MEKANI İCAT EDENİNDE
İNŞA EDENİNDE..."

Ve sen onların sayesinde yüreceksin. Başka yan
lan yok.

Biz seni umutlu karşıyoruz 2004. Evdeki anam
da, sokaktaki çocukta... Herkesin harem olmayacak sen
hilde çokluğla... Bak dün gibi hatırlıyorum: Bir 10 Aralık son-
rasıydı, hanı gazlarla boğulmuştuk, kanımız akıyordu Malhanın
soğuk beton zeminine. Aktıkca kanımız, köllendikçe beden-
nimiz daha bir yenilmez oldu. Sonra hücreye konul-
duk. Sonra, yarı bir yıl dayandı kapımıza. Hrs birimsizin
ama hrs birimsizin ne ikram edecek bir dol cigarası,
ne de sıcak bir çayı vardı. Ötirmemiz ve umudumuzdan
başka hrs bir seğirmiz yoktu, hrs bir... Aktık, hala as.
Ve 0 yılı, 0 gün, 0 saat halay sekererek karşılamıştık.
Ne güzel ne çokluğduk bir bilsen. İşte şimdi de seyle-
yim. Türemiz siğiyor bederime İtans bir kavonora
koğabilsen sövecem kendime ulan bu ne çocukluk
dırge...

Bu hegenim, bu nelem bu hücrenin yapısına,
tar duvarlara, kilitli kapının görkemine tes ama ne
yapayım bir de böyle yaratılmışın rite. Ve olanın,
burayı raat edenlerin de, inşa edenlerin de işte bu
yüzden birde öğrenecekleri çok sey var, daha
çok sey... Hay Geldin 2004...

İHÜCREDE

MAHPUSDA

NEREDE OLURSAK OLALIM

İNADINA UMUTLA, DİRENÇLE

ÖZGÜRLÜĞE HASAETLE KARILADIK SENİ

HAY GELDİN 2004

GÜLE GÜLE

ACILARIMIN

HASAETLERİMİN

SEVİNGLERİMİN

SEBEBİ

GEADEF KALAN SENİ

SANA GÜLE GÜLE---

İlyas KARADAG

Merakla, kesilecek olan hayvanın carresine binikmiş, bıcağını bileylemekte olan adamı izliyoruz. Hiçbir hareketini kasırmamaya çalışıyoruz.. Dikkatli ve yavaşça bıçakla bileyletiyor. Bu bileyleme işleminden önce, koca hayvanı yere yıkıp, ayaklarını baplamak işi çok uğraştılar.. Vaz gücüyle direniyordu. Ağ sonra kesileceğini yada kendisi işi hisste iyi şeyler düşünülmediğini anlamış gibiydi sanki. Ayaklarını, kendini ne kadar çırpsa, kurtulmaya çalışsa da nafile, kurtulamıyordu.. Belliki başına üşüsen kalabalık da, bu korkusunu daha da arttırıyor. Dikkatimiz adamın kesilmiş. Bıcağın kör olması aynı zamanda kesimin de iyi olmamasına neden oluyor. Bu da hem hayvana eziyet, hemde Allah katında pişah sayılıyor.. Yerde yatan hayvanın cellatını bekler gibi, gözlerindeki korku okunuyor.. Acaba ağ sonra çok can çekizmesi diye o "cellat"ın şah damasını arayıp bulacağını ve küçük bir hareketle kesmesiyle akarak ölümlük ölümlük kanı kestirebiliyor mu? Bunu da merak etmişimdir. Henüz çocuk sayılız ama, çocuk olmanın meraklı hali var hepimizde. Kesilen oca hayvanın can çekizmesi, okulda biyoloji öğretmeninin anlatımından daha zevkli geliyor bize..

Sonra din derslerinde anlatılan Hz. İbrahim'in Allah'a oğlunu kurban edecek olması üzerine, pökten meleklerle bir koca immesi ve erkek çocuk yerine, bu kocanın kurban edilmesini hatırladıkça, bayramımıza sıvgılayıp, bunun espirisini yaptığımızda oluyordu..

Şimdi bayram öncesi, bizim oraları tahmin ediyorum. Bos arsalar parsellemiş, kadınlar kurulmuş, kapılar, kostar, tosunlar, köpöter bunlarda satışa sunulmuştur. Hiç kurbanlık almamıştık. Bir çok insan gibi, bizimde maddi durumumuz buna el vermezdi. Ama ortak atındığı olurdu. Kesilir, herkese pay edilirdi. Bu aynı zamanda pişah bir dayanışma örneği olurdu. "Porsası olana bayram" anlayışı da bu dayanışmayla bir nevi aşılırdı. Zaten bayramlardan söz edildiğinde, ilk aktımıza peler,

dayanışma, paylaşım, insanlar arasındaki ilişkilerin düzelmesi, en basitinden küls olayların barışmasıdır. Çikisi diye dayandırılarda bayramlar, bir pelekettir yüzyıllar öncesinden günümüze peler. Bunun ne kadar yaşatılıyor bu pelekeler yada ne kadar önemseniyor, bayramların o kendine has özellikleri? sorusuna elbette hepimizin "nerede o eski bayramlar" diyecek cevap veriyor. Bir bakıma doğru. Emperyalist kültürün, Amerikancı yaşam tarzının ilkinin topraklarına hücum etmesi, Anadolu'muzun kültürel mozaiğini, yaşatarak olan insanlarımızda da bir kültürel yığılmaya neden oluyor. Bunun etkileriyle, bayramlar bayram diye kutlanılmaktan öte kimine dinlemek için bir kaç pünlük tatil, kimine lüks yerlerde geçirilecek hoş vakitler oluyor. TV'lerde ünülerin bayram pezmeleri, bayram karamakları ve onların hikâyeleri... Halktan uzak halka yabancı. TV'ler ekrana sobitlemeye çalışıyor, diğer yandan eplence mekânları çapınıyor. Böylece bayramlarımız bir nevi eplence kültürüne dönüştürülüyor. Bu yanlışlık ötelere atılıyor başlıyor, eplence mekânları dolup taşıyor. Bundan beri ise TV'lerde, mağazah dünyasının artık habeleri kalıyor...

Diğer yanda ise zühre et, bayram sekeri alamayızlar, yada kut kanast her şeyin ucuzluğu yetkinmeye çalıştaların belki de bayramlarda yüğü piler. Et yiyebilir. Esi-dostu ziyaret imkanı yaka layabilirler. Bayram oda olmayabiliyor. Yüzyıllar öncesinden günümüze peler, dayanışma - paylaşım - insan ilişkilerindeki hassasiyet böyle bir kültürel degenasyonla bitiyor, bitiriliyor. Bayramlardan beriye, bu degenere anlayışın biraktıkları kalıyor. Bir diğeri perslik arasında yaygın olan pezme kültürü. Zannone perslik de mi, hoş karşılanıyor. Oysa ki pezmek edettir ancak aile ziyaretleri, hat-hatır sormalar, et öpmeler. Az önce de dediyim gibi, solaklar bası bas, amacısız - pezmeye toymaya cıtanlarla dolup taşıyor. Elbette perslik, pezecektir. Nuna perslikim büyük çapınıyor. aile büyüklükleri ziyaret, el öpme, bayramlaşma gibi bayram pelekelerini eski olarak pörüyor. "demode" olarak nitelendiriyor. Bunda toplumdaki yığılmadan kopuşmuş depre, ancak en çok pers-

lik etkileniyor bu deşere ortamdan. Hla unutmadan, bedava otobüsleride atlamamak gerekiyor. Bayramla birlikte, ücretsiz seyahat imkânı saptıktan sonra toplu taşıma araçlarına bayram sonrası bu yönlendirmeye baskı bändürülen halkın, farkına bile vurdurulmadan ulaşımında zaman üstüne zamanla tepesine bıkılıyor. Bedava bayram seyahati, raizse mistik mistik çıkarılıyor.

O günün her çocuğu daha bu kadar seğden haberimiz yok tabiki. Ama, yaşamımızın ve maddi olanaklarımızda her geçen gün bir adım çevremizle bayramlarımızı dopdopunda güzel geçiriyor. Kesilen koca hayattan akan kana parçasını birarap alınmaya dopdop için yanışıyoruz. Sonra başka hayvanları kesimden izlemek üzere başka yerlere gidiyoruz.

Çevremizde bayramları dışardan biraz farklı yaşantılardan biride bizdik. Bayram günlerimizin birini hapishaneye ayırdık. Dışarıda insanlar düşünür mü acaba, zırada suan insanlar bayramlarını nasıl geçiriyor diye. Mesela hapishanelerde? Biz merak etmezdik, çünkü bayramı beraber yaşadık. Oradaki hayatı da solur, bayram sevincimizi hareketimizi birleştirip paylaşarak içeridekiyle -- Hapishane önleri kalabalık, ipne atsan yere düşmezdi. Bapırışmalar, çapırışmalar. Aileler arası sohbetler.

Anama neşellikleri: İskenderin birini bir para, içeride yazışıl-mamaya gelisir perilde bulur. Sonra tel döpler - katırca olur zırada pöndüklerimizde doğasına sarkılma fırsatı... Üstüne sarkıtılan öğlemler hareketlidir. Apız dolusu kahkahalar. Hapishane'nin o kendine has apır havası ailelerin sohbetleri, çocukların utarpar, meraklı bakışları ve ser kahkahalarıyla bir arlık unutturuyor sanki mağustuyu içerideki. İçeride yapılan her diyetlikler -- Dışarıya ulaşınca, unuttu oluyor sana. Sankilik alır birinden. Biz dışarıda yapamayan içeride yapılanlara bak hele... -Dışarı düşünürsün sonra. Hani Nazım'ın bir şiiri var ya "İçerideki adama döpler" diye. "İpe sekilipite atılarsın içeride / yatarsın or yıl orbes yıl / dahada yatacandı başka / Dallsaydım keske bir bayrak pibi / ipin ucunda demiyecelisin / (-.-) Geşirilmez depil geçirilir / Kırmazın yetki / Sol memurun altındaki CEVAHİR."

O zamanlar ziyaretçiydik. Bizim ise ziyaretçilerimizi bekliyorduk. - Kas bayram oldu saymadım, hicrelerdeyiz... Duvarlar ardından gelen, çatırdan asar bir bayram kutlaması bile umuduna umut, direncine direra duyar. Kendi bayramlarımızı yaratıpımız günlerin öğlemi eritiyor, demiri, betonu... Rezelliklere, her türlü yabancılara, gelerek ve pörehelerimizin hiçe sayılmasına lazet okuyorsun.

Bunlar içinde diyorun, deyizcek!... Bizim olacak bayramlarımızda, Duruşlarımız hataylarda kol kola...

Nice nice bayramlara

Nice nice bayramlara...

Andrew, bu seneki felsefe toplantısı için İstanbul'u seçmişti. içindeki bitiren tükenen hirs o'nu içinde başarılı kılmak için dalma zinde tutuyordu. Araştırıyor, soruyor, soruşturuyor, sürekli öğrenmek için felsefecilerle, bilimadamlarının peşinde harcıyordu tüm zamanını.

Ataları olan Cherokee'ler gibi bakır tenli olan Andrew, konuşmayı dinleyemiyordu artık. Derslerinde konuşan utalarının isyankar kanı konuşmacıyı dinlemesini engelliyordu. Akli az önce perkhart artikuler için yaka para dışarıya çıkarılan insanlardaydı. İhtidaki merak verilecek arada o'nu salunun dışına taşıdı.

Ne olduğunu, bu insanların nisin yaka para salundan çıkarıldığını öğrenmek istiyordu. Hırla yürüdü. Gözleriyle etrafı taradı.

Yanında beraber geldiği arkadaşısı o'nu kolundan tuttu.

- Hey nereye gidiyorsun böyle?
- Görmezdim mi? Az önce dışarıya atılanları arıyorum.
- Neden?
- Neden mi?
- Hey dostum sen anlarsın, sok arama, or dalar iste.

Görür görmez yanlarına doğru seri adımlarla yürüdü. Adının karşısında durunca heyecanlı anlatmaya başladı.

Karşısında ki beyaz saçlı genç adam anlamızsızca bakıyordu. Ellikle ne dediğini anlamadığını işaret etti. Andrew, sarsıklıkla etrafına bakınıncaya yanında ki arkadaşısı da geldi.

O da bir şeyler söyledi. Karşısındaki duran genç adam hata bir şey anlamamıştı.

Yanlarına baskatları da geldi. Bir süre sonra kula belik olduklar.

Andrew'ye hata keldini anlatmaya çalışıyorlardı.

Arkadaşı der diye bir işaret yaparak toplantı salonuna
göndü.

Bir süre sonra yanında bir teröristle döndü.

Andrew, ar ilerdeki kafayı işaret etti. Hep beca
ber işaret gösteriler. Bir kan masası birleştirip oturdu.

Yaşlı adam ve beraberindekiler bu bakır teali
adama acaba ne diyecek diye merakla bakıyorlardı.

Andrew da gözünden bir güdüm aldı. Alışkın olma
diği bu izcek ağzını tuttu. Ama hemen
meraklı bir şekilde istiyordu. Teröristle döndü. Pen
kartlarında yanan teröristin ne olduğunu, nisin
eylemlerini yaptıklarını sormasını istedi.

Teröristle yapılan ablak yürüyüşü genç adam Andrew
in sorusunu sordu.

Yaşlı adam bu soruya biraz şaşırır gibi oldu.
İlla tanımadığı yabancı biri. O'na böyle sorular
soruyordu. Ama hemen cevap verdi.

Teröristten, hapishanelerde süren direnişten, 207
ölümünden, yürümlere sakatları (Bunu derken yanın da
ki) arkadaşını gösterdi) ve sansürden bahsetti.

Teröristle yapılan ablak yürüyüşünde sanki bunları
kulağınla duyuyormuş gibi anlatıyor. Adam anlatırken
sanki başka bir ülkede yaşıyormuş gibi hissetti.
kendisini.

Andrew, büyük bir ilgiyle dinliyordu.

Teröristin son söz üzerine sordu. - Senelerdir
sürüyor- dedi arkadaşına bakarak.

Teröristin daha ne kadar süreceğini
bilmesini istedi.

Teröristin sözlerini dinledi. - Birlikte onun
bir yol. Daha yürüyecek yolumuz çok.

-Yol- kelimebina adata umurla cevap aldı.

Cebinden kartal islemeli bir bez çıkarırdı. İki tane de bir resim vardı. Kaldırıp etrafında herkese gösterirdi.

Yüzlerce insanın göz e dibini gösteriyordu bu fotoğraf.
- "Yar" dedi. - Bir ritimline benziyor. İzin verinceye kadar anlatmak istiyorum.

Tercüman sesatine baktı. Hişer olursa iyi olacağını anı sonra tekrar salona dönmesi gerektiğini belirtti.

Dijitalleştirme bir tanıma deklari bu türlerdeki ilginçliklere bakıyor, anlatacağı şeyi merakla bekliyorlardı.

Andrew, elyaz kısa tutacağını belirtti. Önce fotoğrafı sonra dikey ekranları gösterdi. Bu bakışları aradıkları bir elektriklenme yaratıyordu. Bir süre bizzinde. Ürün sergilerini gösterge değeri attı. Halkın gözünden tane tane bakılmaya başlandı.

- Bundan çok çok uzun yıllar önceydi. Savaşın gökteki yıldızları keşfettiler. Üstün bucağın toprakları vardı. Bu topraklar da biraz aulardık, otlar toprakları yapardık. Başlangıçta o kadar sığdırdık ki o birer hep bereket sundu. Birde ona kurbanlar sunup, birer kurtulduktan sonra tam kurbanlarla danslar ediyorduk. Danlar ederdik. Mutluyduk. İddi.

Tercüman hızlı hızlı seslendiriyordu.

Andrew, adamın ablak görünüşüne baktı.

- Mutluyduk. En büyük derdimiz bir şeydi. O zaman da sadece yellerle göz e derdik. Ter ki beyaz adanın Amerika'ya ayakta kurulumu. Kendi. Biri medeniyetli olacaklarını söylediler. Ama bir otlar dan bir şey istemedik. Bunun için savaştık. Savaşın yarı yarıya indi. Okulundan, okuluna. Medeniyetleri bulup terdikler birer. Avrupa'dan gelen savaşın gördük. Gelirken hastalıkları da taşıyorlardı buraya. Medeniyet getirmişlerdi ama onları hastalıkları için otlar gökte birer topraklarında. Ödül bir hastalıklardan dolayı.

- Beyaz adamı kurmuştu. İddi.

Ablak görülmüş adam anlatıyordu. Akıllarınca kendisine merak eder olmuştuk.

Andrew, gözlerini kısip anlatmaya sürdürdü. - Beyaz demokrasisi ve özgürlük getirecekti. Büyük illahları isgal

ettiyi gibi... Biz de yolumu söylüyorduk. Bazen ki George'un birincisi olan ASD Başkanı George Washington'da 150 yıl önceki ataları gibi kurullara medeniyet getiren yolumu söylüyordu. O ne göre bir görece olduğu müddetle medenileşermişti. Artık kaplı beyar adanmış bina dayanmamış, yarım etmiş çatıya! Biz, Cherokee'ler ve tüm kurulları olanlar üstüne yapacağız, yerleşik topluluğa olacak, göçebeliği birakacağız. Asirlerdir özgürce yürüdüğüne toplulukları birleştirip, bir amaçla kapsolacağız, sınırlarımız artık daha tarafsız değil, beyar adanmışca zenginleşti. Biz de yarım sınırlarımızla değil, üstünleştirilgen tarafsızca topluluğa Andrew de bir nefes aldı.

-Bunları yaparsak kurulları olanlarla sınırlı MEDENİLEŞMECEĞİZ. İki de. Bu son kelimelerini öğleştire basık söylüyor gibi, kenarları bile sızdı. Yürüştük bir sus topuzla devam etti.

Tercümelerde kendisi kaplıca için gibi anlatmaya çalıştı. -beşeriyet. Anlatılanlar zaten kişisel tercihimde olacak ki.

-Beyar adanmış kurullarına kendisi. Önce adanmış vardı Kingin Boga, Ay gibi, Biller de... John, Jim, Michael, Smith gibi adanmış. Artık toplamın Merger'ina, İyide. Özgürce yürüdüğüne topluluklarda yoktu. Her birinin üstüne de. Me denizim virdisler, vancather, tucac kutta garateli yapmıştı gibi. Artık medeniyetle. Hatta onların her gibi bir medeniyetimiz de vardı.

Andrew'nin gözleri doldu. -Ama artık ÖZGÜR MEDENİLEŞMECEĞİZ. İki de. Bu son kelimelerini öğleştire basık söylüyor gibi, kenarları bile sızdı.

Tercümeye ablağın yarıda sızan bir ifadeyle anlatıyor du. Bu önceki terimden eser kalmamış, istediği kadar kaplıca. Önce o Andrew'nin anlatışları gibi bilmiyordu.

-Ama kurulları olanlar. İki de. Bu son kelimelerini öğleştire basık söylüyor gibi, kenarları bile sızdı.

Andrew, bina hisse sızdı. Bilgiyordu. Çok ilkel bir gezmişti. Pentagon patentli, sığır sobası korbayların kabarmaları gibi, gibi. Kurulları olanlar. İki de. Bu son kelimelerini öğleştire basık söylüyor gibi, kenarları bile sızdı.

Sosyal eşkiyalar halkları için bir Napolyon ya da Bismark'tan daha önemliydi ve haklarında özlem dolu gurur dolu türküler yakıldı.

- E. J. HOBSBAW -

Ape Gal, bir eski zaman eşkiyası...

Bundan asırlar önceymiş; köyleri, sülhleriyle semvetsi çokca sevgiyi bilmez, sevdadan anlamaz güçlü-kuvvetli Kamer Ağa; davullu, zurnalı eğirtkanlarıyla köylerde yoksul halka bir ferman duyurtmuş. Buyurmuş ki: "Kim ki benden izinsiz güzel sever, kim ki benden izinsiz erkek evlat sahibi olur tez zamanda bari vurulacak, darağaçlarında sallandırılacaktır."

Bunu duyan köyün gençleri, ne yapacağını sanırmış, ağadan taraf duydukları korku kat be kat artmış, seslerini, soluklarını çıkaramaz olmuşlardır. Artık acılık, yoksulluk, sefalet dolu yozamlarına bir de t daha eklemiş, apıklar sevdalı baplarını yere eğmiş, ellerine kara kuzak bağlamış; geniş kızlar iki göz iki aşme ağlamaktan, feryat-çığın etmekte yorgun düşmüşler...

Kamer Ağa, bir dediğini iki eden vurmaları için köpe bucağın sallatlarını salmış köylere. Tanındığı, isminin bilindiği her yerde gaddarlığıyla nam salan Kamer Ağa; dediği dedikmiş, kestiği adamın haddi hesabı yokmuş... Dağlarda eşkiyalar besler, köy bastırıp, yol ceurup haraa aldırırmış. Ya oğlu onun en büyük desteği, dayanağıymış. Bir de geniş bir kızı varmış ki, güzelliği dillere destan. Ama gelin görün ki cellat babasının korkusundan hiç bir nasib çıkamaz, hiç bir delikanlı yanında, yaresinde dolozamazmış.

Ama seuda korku dinlemez decesine kız bir gece gönül vermiş ya, o da babasının ağıtlığında

Galizan garibanın biriyimiz. Genç yakışıklı, güçlü kuvvetliymiş ama bir kez bile olsun Beser'e yan gözle bakmamış, bakmayı bırakın fikri bile onu korkutup ölümlerden ölüm bejzenmesine yetermiş. Beser ne kadar bu gencin ilgisi ni celmeye aolırsada barıramaz, elinden daha fazla da gelmezmiş. Kamer Ağa, bu genci sever has adamlarından sayarmış...

Çünkü, Kamer Ağa daha Ağa olup nam salmadan evvel savurların sürdüğü, kırımın yapıldığı bir çağda gencin babası Ape Gal ile can erge iki yoldaş, arkadaş ve Münzur dağlarında erkıyarmışlar. Ape Gal yiğitliği, dürüstlüğü, mertliğiyle nam salmış her hanede, her insanıolu yüreğinde sevgi, saygıyla onı lırmış. Gel zaman, git zaman Ape Gal bir erkıyaya yakışır şekilde bu dünyadan geçüp gitince namı, konumu, adı can erge arkadaş Kamer ile sürmüş. Ne varki o zamandan bu güne erkıyalığın adına leke gelmiş, erüsü sıklmış...

Kamer, her vurup harman savurmış, bütün kötülükleri yüreğinde beslemiş. Ve o erivorda namertlikte onun eline su düşebilecek başka biride sıklmamış. Kamer Ağa erkıyalığı bırakıp öze indiginde üa-bez köye ağa olur. Emrine yüzlerce insan almış. Sömürdüke - sömürmüş, büyüdüke - büyümüş. Can erge arkadaş Ape Gal'in tek varlığı olan oğlunu yanına almış ve ona da uzaklarından, emrindeki adamlarından daha fazla bir önen vermemiş. Fakat babası yıllar önce geçüp gitse de o gün bu gün bu gece herkes babasının römıyle hitap etmiş. O da bir Ape Gal olmuş. Her ne kadar babası gibi dağlarda silah kurup nam salmamış ise de yiğitliği herkes tarafından bilinmekteymiş.

Kamer Ağa'nın adamları, sevdalıları köze bucak

kavlayıp, gebe kadınların doğumlarını betlerlermiş. Öyle olur ki kadınlar doğum yaptıktan erler hatıralarını kayna almaktan, sevdalılar yamuklusunun elini tutmaktan korkar olur.

Bir gün gebe bir kadın, erkek eulat doğurmuş, ardından da iki sevdalı gene kuytu köye de arıverleşirken cellatlara yakalanmışlar. Tutup bunları Kamer Ağa'nın huzuruna getirmişler.

- Ey kadın sen benden izin almadan nasıl doğurursun bu veledi!

- Allah vergisidir ağam

- Ey siz benden izin almadan nasıl sevdalanırsınız!

- Sevadadır bu ağam izin mi ister, gönüldür bu ağam ferman mı diler!

Kamer Ağa, köpürmüş, bağırır. ağırır. Yer yerinden oynar. "Asın bunları" der. "Asın ki kendini bilmelere ibreti alen olsun..."

İki genç ve doğuran kabini tüm insanların gözünde sallandırmışlar. Analar ağlamış, bebeler yetim kalmış, sevdalılar 40 gün 40 gece yas tutmuşlar. Ondan sonra ne davul-zurna çalılıp doğum etmişler, ne de göz önünde bir doğum olmuş...

Bese bu olaya kahretmiş, babasının cellatlığına şaşırmış kalmış. Ape Gal ise bir güzele gönül vermediği ne şükür etmiş. Ağasına kızmış olsa da korkusundan bir şey diyememiş.

Asıp kesmeler gün geçtikçe artmış, azıklar sevdalarına, analar oğullarına doğmadan meşdanlarda sallandırılmış. Kimi gençler yarını alıp dağlara sığınmış, analar, babalar oğullarını kapıp uzak diyarlara garmışlar. Köyde belkantil, gelinlik kız nomina yüreklerine herüz sevdanın közü düşmüştür bir kaç kez kalmış. Bunlardan biri Ape Gal, ile Bese'ymiş...

Ama Bese, ne yapıp ne edip sonunda o közü Ape Gal'in yüreğine düşürmüş ya, herüz sok genç sok tazeymiş. Harlamp kavulması, yüreğini çayır-çayır yakması da fazla uzun sürmemiş...

Artık geldi geldi her bir kimsenin bilmediği, tahmin etmediği yerlerde buluyor, bulurken de kerkudon tıtırıyor yine de sevdalarından vaz geçmiyorlarmış. Bir zaman ulu bir cinarin altında elleri birbirine değmiştir.

- İste babamdan beri demir Bese

- Vermez, demir Ape Gal

- Niye vermesin?

- Ağam ki, perman etmiş gayri bize oğul da seuda da yosaktır...

- Sen ki babamın can eşiğ arkadaşısı Ape Gal'ın oğlu değil misin?

- Oğlum

- Onun hatırı için verir

- Vermez

- Vermesse kaçarız

- Öldürür yaratmaz ikimizde

- Öldürür

- Öldürür

- Öldürür

- Vermez

- Verir

Yüreklere öldürür korkusu, vermez korkusu içre yerleşmiştir. Her iktidar da ne yapacaklarını bilir-mişler.

Gün gelmiş Ape Gal korkusunu bastırmış, sevdası üstün silmiş. "Ben Ape Gal'ın oğlum. Ağamın can eşiğ arkadaşısının, can yoldaşının oğlu. Onun hatırı için kızını verir" demiş ve her şeyi gözde alarak uormuş Ağamın kapısına.

- Bir hacetin mi var oğul?

- Var Ağam

- Nedir böyle hele

- Yüreğime bir kız düpmüştür ki ağam, yakar da yakar. Seuda derler adına, atarlar hor odunu yürektedir.

- Seudana izin mi istiyorsun Ape Gal?

soylarının nasıl mesulleştirildiğini anlatan bu filmi... Bu filmlerin etkisi
rini... Billigord Andrew.

-Ankorum dedi basını sallayarak -Filmler, kavgay filmleri. Bilirizsin
birini his utunur yaktı! Hepsinde birini çok iyi net bittirdi ödürsüne
gösteriler. Yalan ki! Altında Arapların getirtiler di. Sonra beyaz
kurun konyuna baltalarla saldırmalar, kurdunları, çocukları kaattir
meler, kafa derisi görmele...
Tercümanın yurdu bahar.

-Benlerin hepini kendileri yaptılar. Topraklarının verimliydi. Beyaz adamlar
elini yapacaklarda. Topraklarının altta bereketliydi. Beyaz adamlar
sarıları istiyordu. Benleri elde etmek için, birde toprakları münden
kavmaları şarttı. Bize yavaş yavaş beyaz birtarları veridiler. Her birin
başına 5 dolar veridiler ki kavgaylar daha çok veridiler, bir ne
kudalları ve dağlara kavgayları. Her kurdunları kafa derisine 50 dolar
verdi beyaz adamlar. Her soy topraklarını elimden almak istedi.
Arapların gelen bu soyundan kavgay topraklara, derne sordular bir.

Ökürne ikini soylarında geldi. Andrew, artık kurdunları bir di
kurun seftleri bily di. Tarifi soyuların den ekip gelen büyük seftin adı
kavgaylarda oldu, eller için.

-Billigord George Washington'un sınıfı planı tutmuştu. Artık Chesapeake taru
tım kurdunları olarak beyaz adamların, bir kur oluy ortyorduk. Ökürne
bu bu getirdi. Sığına kurun, ekler dalar bize. 700 bin kurdunları di ki.
Bereketli topraklarımızdan Mississippi Nehri'nin ete yavaş yavaş bir ki ku
ruku topraklara göç ettirilen. O gün büyük seft John Nigge beyaz adamlar
yuharıyorduk. Avantik ve suvarilik geleneklerini birahemamını istekleri
birahemam. Cumberland bir kurdun kurun bedente, straktin önce alarak
kurdun. Toprak, istiyin, zamanı öğretili bedente, yaptık. Pottlarımızı tah
ettik, sığın tarımına topraklarını istekleri, toptuk...
Hiç ama hiç bir birisi yapamadı. Konvoylar halinde sergide -ki ligor
dun yurdunur den. Amerikalı askerlerin amamlarının es Ustade
yurdunur den 7500 kilometrelik yoku. Yastıklarının oldu kurdun den, çocuk
kurun oldu kurdunlukları, eklerini, kurdunların oldu kurdunluk
tan. Yurdunur den genceğin altında, itidile, kurdunluk, öğretilen, kur den,
Hıpten, kur daktan beyaz kurun den yagan yagmurda... Partbin
aandı yoldu birahemam. Gorgayından bir yoldu yurdunur den.

Ara bitirdi!

Andrew son cumhuriyetin yoldu diler birahemam son kurdunluk

Şifalı söylüyor du.

-Bu kurulu toplantılar da da basın darıncılar ki. Osta bice azlık var
mişti. Altından petrol çıkırmıştı, banyo odası-ın medeniyetini kabul tırcasına.
Yine sürgün daydı ki.

Tercüman son sözü söylediğin de kullandık istedi ama kullandı da.

-Biriin yokuşu ve diğri yokuşu görgüsü yoku. Arın stadi bir
şansın var. Yabancılar kanmayı dırcıyorsunur.

Yazlı odam yanındakilere bakıti.

-Oların ağzlarından en banyo yadınlar, en sayı sözüler Şifalı köküdür. Sözü
leline deşti, hep yaptıklarına bakıcağın. Dırcıncıdır.

Andrew elinde ki defteri açtı. Nüvele not defterinde bir kökümü okuma
ya kaplıdır.

-Kıvılcıklı reisi Övünün göyüllüdür yasadıkları toplantıları teke
atması isteyen ABD Beşhanına 1985 te yandı, mehtubun
bir kökümü söyledi. "Cantlıların yoku edildigi bir dünyada insanın ruhu
yadıncılıktan alır Şifalı gelişir. Umutmayın, bugün cantlıların
başına gelen, yarın insanların başına gelir. Çünkü bunlar aramız
da bir başı vardır..."

Bu dünyada ki her şey aklıca biraylıca bir bısıca bağlayan
kan Şifalı ortaktır. Bu nedenle dünyanın başına geliriz olan her
felaket, insanın da başına geliriz sayılır...

... Bir gün bakıcağın ki göklerde ki kartıklar deşleri
öten ormanlar yoku olmuş. Yabancı evitlenmiş ve her yer
insan köküsüyle dolmuş.

İşte o gün insan oğru lada yadıncının sonu ve varlığını
söydeyebilece suvapımının başlanacağı Şifalı satmış olacak..."

Andrew, son sözünü söyleyip defteri kapattı. Yazlı
odamın her o na hem yanındakilere döndü.

-Ne derstik, acaba o suvap başladı ve şu an
yadıncıyalarca dan barutun fitili mi yanıyor
sesizce?

Hasan KAYA

Yaşam içerisinde belli de en çok anılara dair konusudur. Anılara dair hep güzel sözler edilir. Şiirler yazılır, ya da öyküler, makaleler, romanlar... Nazım Hikmet "Anaları - ... kadın eder adamı / Hydinliklarıdır ölümlüde giden / Sizin de bir ana değirmedi mi? / Analara, hiymayın efentiler" diye yazmıştı yıllar önce. Pablo Neruda "Buğday içindeler ontar / Yüzlerinden güne dururlar" demişti. Özgür Yorum'un kavgalı furtuallerinde Anaları mız hep geride. Anadolu Halk müziği içerisinde de Anaların üzerine de en çok furtu yslulanlar oldu belli de. Romanların içerisinde de en çok kadın romanlarıdır aynı zamanda. Pek çok kadın romanlarında iyiliği, doğrucuğu, güzelliği gösteren kadın karakterleri romanı yarattı. Analar herşeyin en güzeline iyiler, en güzelini nuyuzca toplama olarak. Bunun için "Lirik şiir içerisinde, fetsisak halukını ödeyemeyiz" denizler. Doğrudur. "Zevce Anaları" haluku ödeyebilecek, bir karşılığı olan değer değildir.

Beraletten karşılıklı bekletmeye analar, Halkedir. Yaşamında kütanferde analar vardır. Karışımızdadırlar. Küçüklerinden kızları yolum örneğin; Yeni doğmuş bir çocuk, kumrutada tıvır. Anaları emirir, altını değiştirir, besliğini sağlar. Güce ağzına bebek ile Ana firtlar yatğıından (Baba'nın eğleyen bekeği susturmak me yetenği gelişmemiştir henüz) Ne bir oflanma değeri öğretilerinden me de 'uytuun da bölündü' kulluşları gösterir. Çale dağıldılar, emeklediler, analar. Severek gıparlar, karıştırsaları. Bebeğin barutla bir şekilde uytuuya dalması Anaların en büyük mutluluğu olur. Mevata birer daha kuyğudu çocuk 2-3 yaşlarında fitem. Haler, gece uytuları künme unizgetleri de vami etmelitedir. Çocuk hastalarsa 24 saat başındadır. Uyutu kille uyumadığı olur. Metor bil emuğu uyuzebilin, sağlığını, neşesine

kovuşsun. Haçlarını hazırlar (çocukları genelde, elisi diye sınıpları
kırarlar, elistradan dil döşerler) ferli çamaşırlarını alırlar, kuru-
larını giydire, kango yaptırır. Oluş çığı boyunca Analar çocuklarını
okula götürür, getirir. Velisidir, taplantılara katılır. Beyüdü saçlar,
Aşkileli çeyiz geldi. Evi çou analar ağlar... Evlilik hazırlıklarında
en çale koşturan, çabalayan Analar olur. Bığün geçse de ağlarlar
bu defa sevdiğen. Mesala çocuğu çou tenin sühbeti bile yapmıştır
ama Ana yine neşihat etmeden duramaz. Analık görevi midir bu
lence çalesiz bığügen çocuğunun, çöbünde hep çoculu kalma-
sındır mıdır? Bığünün en çacı veren olaylarından birini sorabilir
bu çocunun öten evladının başında yaletği ağıtlardır, derim.

17 Ağustos depreminde enlenc çitinden cesetler çikmişçünde
bu çale Analar evladı çzerine kapandı. En verdığı çerçümöçür:
Kendini değil önce evladını kurtarma düşüncesi. Önce tehlikeli.

Mesala şimdi deyimler söçüğünde Analar ile ilgili deyimleri
okudum. Birinde diyor ki, "Ana gibi yer, Bağdat gibi diyor olmaz
anılar...". Anamız kadar bize dost olan kimse çilmez. Analar ile
kurtuluş çünde Bağdat'ın est çale, "Anamızın alk sütü gibi heli
sıdır" derim mesala, karşılıklı beklemeyen verdiklerimiz için.
Analar suttarını nasıl ki karşılıklı beklemeyen çocuklarına verir-
ler. Başlıntarsa öyle... "Çennet anaların ayakları altındadır"
diye bilince, bir atasözü var yine. Onlar herşeyin en çüzeline la-
çiltiler çüveler. Yine mesala rüvç yetenelli, becerikli ve çüze de-
mek ~~kurum~~ isterken "Analar neçer doğurmuş" derim.

Ana kelimesi alkimda çyi, çayrı, çüzel olan ne çerçüm
çandırır. Mesala çocuklarına çziyet eden anaların haberlerini
hep hayretler çerçümde okudum. Yine çannın çuen aylarda

kurumun ameliyat olması için gerekli olan parayı alıp kağıtlara karşın "Anne"yi ve daha sonra ameliyat olamadığı için ölen kızı. Ya da 3-5 yaşındaki çocuğunu terkeden Analar... dylarca, yillere uzayıp sarmayan, kendisine en fazla ihtiyacı duyulduğu anda çocuğundan kurtulmayı çalışan analardır. Sizde bunların Ananın özelliği kalmış mıdır? Bence kalmamıştır. Kültürleşmiş, kişilik bütünlüğü yüksek tiplerdir. Böyle Analara genel olarak topiunisi nefretini, tepkisini gösteriyor. Analığı kutsal bir kurum olarak kabul edenlere yine mesela köyle Analardır, bu kurumun içerisinde yer almazlar. Anası olarak kabul edilmezler. Topium onları bir yönüyle dışlar, tecrit eder.

Analar evlatları için her türlü zorluğu göğüs gererler. Ölümle bile gidebilirler. Nedir onları bu denli fedakâr ve cür'etli kılan? Nedir onlara ölümü göze alabilecek cesareti veren?

SEVGİ ve EMER... Anaları ölüm affından yoksun kılan bu kurumdur. Yeni kağıtlardan gelmektedir. Çulsürün Adıga, Sanyu Han'ın günde çocuklarını birakarak, ölümüne, en zorunu göze alarak, gücü veren Sanyu ve Emel...

Tabii ki bu insanlar analardan farklıdır. Onlar analardan farklıdır. Ölümüne olmaktadır. Yalnızca çocuklarını, kendilerini değil, bir yandan Sanyu sandılar. Bir yandan evlere temeliyle girenler değildi. Yalnızca "Sanyu süpürge yaparlar" alıntıları ile yavaş yavaş özetlenen, gösterirken diğer yandan kurtuluşumuzun nerede olduğunu hayalleriyle gösterdiler. Bazenim içinde alacaklıların, emel için savafta olduğu koşullarda yeni bir yaşam sandılar.

Elbette köylesi büyük bir fedakârlığı birader göstermektedir. Bazenim koparken kimbilir hangi çabalarını, acılıkları gösterdiler. Neleri ellerinin fersıyla ittiler bilmiyoruz. Bildiğimize göre şey yaparken de şehitlik mertebesine ulaşılan da hep evlatları için şerefli bir yaşamı sandıklarıdır. Bir de febi bildiği halde gençlerden kaçan, sadece 'Ananın' yaparız diye kendini sınırlayan

Analarımın var: "Aman ağlarm sen dur" diğeni. Benler de ne çakı de-
ğil mi?

Ama bir de biçim fırtınalar içinde dündükü dünde Analarımın
var. Her daım bu çullerin yüzünü; aalliklara gatan, reytemlerde
dödülen, saçlarından sürdülenen. Sloganlarla, başlarını bağladıkları
kızıl kantarla eyfenden eyferne hoşun Analarımın Şehit diğeni evlet-
leri kasında "Ağlamayacağım, o da benim köyde almamı isterdi"
diğeni "Sendemi gelin aldım kızım? Benim kahramanı kızım" diğeni
rele kızının köşünü düşüğü; bu acı karsısında aygulu durabilen
Analarımın. "Öl Fıratım öl! Öl de bu şerefsizlere teslim alma!"
diğeni "bu şerefsizlere teslim, alma" yan ağluna sesini duğeni
rabilmeli, gbu vermek isteyen cefalı, vefatları anırtı, başı dili Ara-
larımın

Geçtiğimic günlerde Teyzed'li anolarımın allelemizin yol
luşuna eyferni vardı. Kafesler içinde Analarımın. Onlar her gün-
deiler. Onları görmeye olıyıp. Kafesleri sbüüp yuvortayarak
şifecinin köfte yppamı dükörünün de bir ed kalarmıyım.
Zun Anadolus kullu bu karda aldıkları yptekidir. Kafesleri yu-
van bulanların o kafei gapısına en enğün köftelerini; anırtıdır.

Keçimiler seellifçülü keçatırken gördüm. "Analarım anı
yinde kalarmı" diğeni bir deyim var mesale. Sonra kafeslerdeki
Analarımın "Anaların Etküsü Katilleri Başgünlü" diğeni stegan
atırtıtar diğeni.

Başgünlü

Başgünlü

AYHAN ÖZAYDIN

- He ağam, sevmiyem izin ver o güzeli kendime yar eden...

- Sen ki bu dağlar da silah kurup, can alıp can verdiğimiz can eşer arkadaşım Ape Gal'ın oğlu Ape Gal'sın... Bu köyün bütün güzelleri helal sana. Söyle ki o hatunun adını, emir edip bugün bayram kurak, al kanlı kurbanlar kesek...

- Kızını tutuyorum ağam. Beze'yle birbirimize gönül vermiş orka düğümüzdür...

Kamer Ağa, kızarıp-bozarıp, boyun damortları sıyer. Ape Gal'ın bu cesaretine, bu kustahlığına sarılıp kalır ve bütün hizımıyla üzerine söker. Ape Gal'e vurur da vurur...

"Sen kimdin ki it oğlu, sen kimdin ki kendini bilmez, utanmadan benim kızıma gönül verir, bir de korkmadan koruma gelir istersin... Alın bunu zincire vurun ne ekmek verir ne de su acılıktan olsun köpek..."

Ape Gal'i alıp ağızlığın önüne tıbbet-i olan olsun diye zincire vurmuşlar. Aa suuz bırakmışlar. Beze kahrolmuş bir odaya kapanmış insan yüzüne sıklamozmuş...

Artık yedi düvel bu sevdayı duymuş, gizli aşıklar birleşip Ape Gal ile Beze'yi gaddar Kamer Ağa'nın elinden kurtarıp dağa sıklamaya karar kılmışlar.

Gizliden gizliye bir hareketlilik başlar. Dağdaki sevdalılar düze iner, köydeleri gençler silah kurup bir gece anızın Ağa'nın ağızlığına baskın uurler... Bu beklenmedik olaya Ağa ve adamları sarılıp kalır, onlar silahlara dayanana dek Ape Gal' & Beze' de sevdalılar arasında dağlara doğru yönelmiştir bile... Bu baskın sevdalıların Kamer Ağa'ya ilk dyanı olmuştur ama son deşil...

Kamer Ağa, köylüleri zulüm etmiş, qeteleline haber salıp, tüm adamlarını silahlendirip sevdalılarının peşine düğmüş.

Gönlü sonra Ape Gal gücüne-kuvvetine kavuzmuş, silah kurup ağızta fizekler takınmış.

O artık seudalilerin önderi eskya Ape Gal olmuştur... Halka zulm eden ceteleri bozup, zenginleri alıp fakire dağıtırlarmış... Seudalılar dağların kaynunda bir mesken eylemişler ki ne kuru bilir, ne sakalı. Ken gözlerden uzak kimse utaramaz, kimse bilenezmiz arayı... Oraya apıklar melcanı demişler... Mutesele de olduğu kadar da güzel görkenliğini...

Kamer Ağa, harır-harır onları araya dursun, oğulları ceteleri bozunda dağ bayır dolarsın; Ape Gal'ın dağlara çıkmasını seudalılar, seudalılar ve zulme son vermek için dövuştüğünü duyan geneler kızlı-erkekli tüpeğini kapıp dağlara koşmuş.

Gel zaman git zaman erpimeler birbirini kavalamış. Kamer Ağa, arkasını cetesiyle seudalılara peşine iz sürüp koşturmuş. Seudalilerin adı bozguncuya, rıyançuya, gaurra ekmiş. Ama bunu diğer, buna inananlar yalnız ve yalnız bir aucturmuş.

Bir gün Munzur'un doruklarından bir çatırma haberi gelmiş. Seudalılar kıratılmış. Kamer Ağanın adamları apıkların üzerine yağmur gibi kurşun bozaltıp düşmüşler. Çatırma tam yeddi gün, yeddi gece sürmüş. Seudalılar çok adam vermiş ama onlardan da çok apık gitmiş. Kıratma yaralamıyormuş fakat onlar son kurşunlarına kadar savarmayı beirmişler, teslim olmayı asla düşünmüyörlarmış.

Silah sesleri kesilip kurşunlar geçer olduğunda gitmiş görmüşler ki kızlı-erkekli genelerin östleri bozlu bozuncu uzanmış tepenin ardına... Munzur suyu kan akıyormuş... Kamer Ağanın oğulları da dahil seudaların zulmedarları da bu çatırmada can vermiş...

Bir çocuk ağılık ağılığa bir sekle koyun içinde bir o yana bir bu yana koşarak:

"Seudalılar öldü, Ape Gal'ı vurdular... Seudalılar öldü, Ape Gal'ı vurdular" diye bağıryormuş. Bu bir duygunun yediden yedimize herkes katılmaya başladığı yere gitmiş. Seudalılar alıp Munzur dağına en güzel yere defnetmişler... En başta Ape Gal ve Beze, sağın da, solun da diğer seudalılar... Bir türbe yapmışlar. Ve ondan sonra her yıl türbeye gidip yedi gün oruç tutar, kurbanlar keser kanlarını Munzur suyuna akıtır, adaklar adayıp azıklar dilek tutarlar...--

Kamer Ağa, reisleri acıyla sürüne düşen artık ne ağılığı kalmış, ne de dostu...--

Derler ki, bir gün suından gelen bir koku suna gidip bakmışlar ki Kamer Ağa'nın kafasında bir kuruşun olduğu, yığılmış yatıyormuş. Söylentiye göre bu kuruşun Ape Gal'in torunu, seudalı Ape Gal'in yine kendi adını taşıyan oğlu Ape Gal'in silahından çıkmış ve ondan sonra alıp başını dağlara gitmiş. Bir şahin misali oradan oraya gider, nerede seudaya yosak konulmuşsa, nerede bir Kamer Ağa varsa kendini oraya atarmış. Ve ne zaman ki Munzur dağından bir silah sesi duyulur o zaman herkes bilir ki o silah, o kuruşun bir Kamer'i gebertmekte mazlumun ahını alıp, seudayı, seudalıları korumaktaymış...--

Bu dağlar da, bu dünya da seudalılar ya sadıkca insanlar seudiklese Ape Gal'ler yazarı zalimler, seudaya yosak koyanlar tükenip gitmiş.

O günden sonra bugün bayram kurulmuş, seudalılar Munzur'un doruklarını melekler eğlenmiş silah koyup Ape Gal'e yoldaş olurlarmış...--

APE MI APE

SEUDALILARLA ÖBÜŞTÜ

VURUVTU

SON KURŞUNUNDA ÖLÜŞÜ

APE MI APE
KUZANDI SILAHINI
DAĞLARA GIKTI

APE MI APE
SEVDAYLA ÖLÜŞ
AZIKLA YAŞADI

APE MI APE
APE GAL---

Adım kavgadır benim. Adım direği, adım zafere, adım özgürlük... Tay-
lım, hem de çok hoş! İnsanlık tarihi kadar hoşluğum. Dinim yok benim,
milliyetim, rengim, dilim yok! Ülkem yok benim, her yerdeyim. Paha dən Vi-
etnam'daydım, İzgün Irak'tayım... Çocuklarım var, torunlarım var. Onlar şimdi
her herpedeler. Nerede sömürü, nerede zulüm, nerede adaletsizlik varsa oradalar...

Ortadoğu'da uzak bir dağda görkemli sarayda bir zalim kral ya-
şardı. Dehak dedi ki adığa - Ben ise demirlik yapardım, adım kawa'ydı. Zalim
kapıya dayandırdığıda topladığı halkı yanıma, "tepelere bir ateş yanarsa bi-
likli Zalim Dehak'ın beyinini dağıtmışumdur. Bu ateş bizimizig ateşi olacaktır,
bu ateş zaferemişig müptüsü olacaktır size" dedim. Günü geldiğinde, en yüksek-
lerdeki mazlumların üzerine bir ışık doğdu. Görkemli ışıl ışıl... merakla baktı halk. E-
vet, tepelerdeki ateş kawa'nın isyan ateşiydi. Zafere müptülüyordu zulüm altında
ezilen yoksullara. Adım zafere, adım özgürlük olmuştu. sessizce ayrıldı oradan...

Ayrıldığı oradan, sükunetini geldi aklıma. Paha toydum, kavgayı bilmiyordum.
Pireği ise çok uzaktı bence. Adım o zaman spartaküs'tü. Ayağımın prangalar,
ellerimde kasır vardı. Bir köleydim ben! Bu zincirler kırılmalı, kölelik son bul-
malıydı. Çok vurduk, çok vurulduk. Çok yendik, çok yenildik. Ama yenilmişiz
zafere getirdi bizden sonraki nesillere, kırıldı kölelik zincirlerimiz...

Azılar yolu dövüştüm. Neredesin zulüm, neredesin sen? Bak ben buradayım
beni anıyorun asırlardır.

İberide adalet ve özgürlük isteyen, katli direğiçilerinin arasında Bal-
kapların yoksul kentlerine, Bogomiler arasında daydım. Ardından çok geçmeden

Eğeniñ bereketli zokaktarıydım. Adım Bedreddi'di. "Yarıq yarıqındağ
gayı herşeyi paylaşmak için" ayaklandı. Nişitlerim. Şerez karşısin'da darağacı
na gektiler beni. Ölmedim, birkerse defa yarıqdan döşüm. Şafırdılar beni öldü-
rebileceklerini şaganlar. Nasıl olur? dediler. Adım direniş olmuştı, ödülüm zafer!

Zalimdi düşmanlarım, hem de çok zalim. Şinsiydiler. Eñ olmadık anlarda di-
kildiler karşıma, köhpelik yaptılar bana. Çünkü beni yememeyeklerini biliyorlardı.
Gün geldi Bana'da Pir Sultan olup dilden dile bayraklaştım. Gün geldi aslıktay
ot yedisimiz vakit şahkulu'nda, kölelere... Celali Ayaklanmalarıyla arıldım.
Akseli Mehmet, Çokırcalı Efe... hep benim suçumdandı çünkü. Direnişim ben ve so-
nunda kırılıp. Kıyamdan da geçmiş olsam, hep ben kazandım.

1920'li yıllarda da böyle oldu. Ama köhpelik de yarıbaşındaydı. Çarlık Rusya-
şında yenge bir sosyalistim. Lenin öldüm - İtaliye öldüm. Topladım etrafıma prole-
ter yarı, yoksul muzikler. Anlattım onlara geleceği kurmaları gerektiğini. Ormanlar-
da yarıdım. Çok kayıp verdim Rusya'da. Ama yenge kazandım zafer benimleydi artık.

Anadolu'da bağırında tepinir gibi girmişti düşman. Kadınlarım, kızlarım,
şğıllarım vardı. Tepelerde bastırdılar düşmanı. Nike bir karşımaydı ki, adım
genciğden. yarışına milyonları vatan savunması için savuşturmuştu. Kurtuluş
şavasında kor gibi bembeyaz bir at oldum. Koştur, dolu dizgin, koştur
esaret zincirlerini parçalayarak özürlüğe...

Çok kavgaya girdim ben! Gün'de uzun yarıyase katılmıştım. Tito'y-
dum Balkan halkların, emperyalizme karşı birleşiren, Jul Fuciktim işken-
de proleteryağın destanını yazan, Amilcar Cabral'dim Lumumbay'da. -Apri-

ka'ıyı ayaza kaldıraç. Küba'da Che oldum, vurdum kendimi doflara. Tıllarca dövüştüm Küba'da. Kazanmıştım orada da, yığı zafere benim di. Ayrıldım coşkulu ka balığı arasıyda, çıktım Bolıvya doflarına. Vuruldu, ama yığı ölmedim...

30 Mart 72'de kızıldere'de, 6 Mayıs'ta doruğacıda, 18 Mayıs'ta Diyarbakır işkencehanelerine taşındım direniş bayrağı. Bayrak artık Anadoluda. Bayrak artık kırılan, ama baksılmeyen, ölen ama yenilmeyen sızlam ellerdeydi. 32 Nispetin'de Şabo oldum. kuşatıldı dört bir yarım. Bastım tetiğe, kıyıldım düşmana. Bayrağımızı çıkardın camdan "İzdi noalı dabalandırdım" canlarını, yoldaşlarını vuruldu yarımda. Benide vurdular, biz o gün ölmedik ki! Adım, biz vurulduktan sonra bir-biri ardına patlayan adaletin kurşunları oldu. Binlerce Şabo doğdu o günden sonra...

Düşman yine gelmişti. Ocak ayının ilk günleri kurduklarımız, çektik halayımızı. Zorun gelmişti artık "Şaldırıyoruz yoldaşlar!" dedim, çünkü ben Meçittim. Bedenimle eğürleştirdim Lımraniye'yi...

Bşndüm İstanbul'a, adlandırdım Gozi sokaklarını. Şu kşede taş atmıştım polise, Şurada heşpiği vurdular. Oğlarda ölmediler, şimdi aramızdalar. Halkım ben. Caddeleri, sokakları doldurmuştum boydan boya. kurşunların üzerine taşlarla, paşerlerin üzerine yüreğimle karşı koymuştum. Ben panzerin üzerine çıktığım gibi, karadere'nin zirvelerini edimleyen Ali Haydar'dım...

Bir asi boran oldum o günden sonra. Kanat arıptım pökpözünde. Keş Lımraniye'deydim, keş Boyrampaşa'da. Hiç mi hiç ayrılmadım yoldaşlarım da. Şabo zorduşuğda Mitralyöz benim dedim. Berdağ, Yemo, ilginç, Meçdat olup "Bir şermide ben deş" dedim. Acalıya yatırdım bedenimi. İctim kana kana, kızıldere'den gelen Ab-ı hayat suyunu. Bakın, Apo, Fatih, Hasağ, Haydar'da buradalar. Beraber halay çekiyoruz, omuzbaşındalar.

zaferrin halayını aekiyoruz hep beraber.

Tam bittiler artık denildiği vakit, hain düşmanın hiç ummadığı bir anda, Ege dağlarındaydım. Yürüdüm bata - sığa. -- Yürüye yürüye Tavos'a geldim. kuzattı katiller dört bir yanımı, bastım tetiğe, direnişin türküsünü köyledim. kızildere'den uzayan bir geleceğin halkası oldum. Tamı tamına 22 saat çatıttık o gün zalime karşı. Yegemediler bizi. -- Balkica'da adını, hakları direniş türküsüdür artık.

Lok dövüştüm cook! Tutuşturdun bedeni mi Çayakkale'de, Bayrampaşa - da -- "Diri diri yaktılar" bizi. Bakın yine ölmedik! Ateşler ortasıdayım artık. Kör, karanlık hücrelerde. Bu ateş ki; bugün ülkemizin dört bir yanını sarmış, pen - cesik yürekler dizilmişler ard arda. Dört köca yul! -- Dört köca yıldır yanıyor özgürlük ateşi ülkemizde. Böyle durmadan, böyle dinlenmeden, fişte bu. Gecmiş - teg bu güne, bugünden yarına bir zincirin birbirinden ayrılmaz halkaları gi - bi, ezileğlerin, mazlumların, bugünün dünyasında tarih yazmak bu! ..

Sloganı duyar duymaz sloganın geldiği yane dandık. Durmadan zulmehane birlekte peşi sıra "Şehit Namırın!", "Sibo Komutan Namırın!" sloganlarını atıyorlardı

- Ana bu slogan ne?
- Ana bu kadın söyledi, biz de tekrarladık
- Oplum, komutan Sibo'ya yararır sloganıdır. Sibo 30 önce kustur. Bizim Sibo da onlardan biridir, akluma geldi söyledim. Hem gün doğumu anlamına da gelir
- Çok güzel ana, neresisin?
- Mardin - Derik'iyem - Kafithane yokusun da aturuyem. Sibo'yu da biliyem. Bizim oralıdır Geni kulüpimde "Komando Zulmehane Son!" afişini sinema panosuna asarken jendarmeler tuttu beni, oradan tanıyem.

Sabahın sessizliği Sibel'in sığ sesle bozuluyordu. Sibel hiç susmuyor. Haykırışlarıyla "Asıl siz teslim olun" diye bahtırıyor kara basanların megafon seslerini.

Sibel'in şehit dostlarını erken öğrendik. Sorumlu arkadaş, "Yoldaşlar, bu akşam tüm mahalleyi kapı kapı dolasıp, komutan Sibel'i anlaşıp cenazeye davet edeceğiz. Cenaze töreni komutan Sibel'e yakışır olmalı, elimizden geleni yapmalıyız. Eminiz çok insan gelecektir. İnsanları götürmek için otobüs tutmalıyız" demisti. Günbaşı çalıştı. Buraya topladığımız insanlarda otobüsler dolu halde varıyoruz Gazi'ye. Cenazenin Gazi şehitliğine kaldırılacağını öğrenmiştik. Otobüslerde cenazeye vardığımızda her yan insanlarla doluydu. Bizler de otobüslerden inip kalabalığa karıştı.

Bir arkadaş geldi, "Cenazeyi vermiyolar, Gazi Şe-

hittine kaldırılmasına izin vermiyorken, ama biz almasını biliriz" dedi.

Gazi, komutan Sibel'in sloganlarıyla yankılanıyor. Son olarak karar aldık Sibel'in Yenihosna'daki evine gidip orda toplanacağız, gerekirse barikat kuracağız Pamam. Gelin şu meşafatın durumu insanlara anlatalım Durun. Durun, önce durumu Sol'a da anlatalım, oradan sonra kitleye açıklama yaparız

- Merhaba - Arkadaşlar, katil devlet şehidimizin cenazesini vermiyor. Asla Gazi'ye kaldıramazsınız, diyor. Arkadaşlar, şehidimizin evinin önünde Yenihosna'da halk yapın bizimde toplanmış durumda. Hepimiz bir araya gelmeliyiz. Yetenince otobüs var. Cenazesini alana kadar bir orada kalacağız - Gerekirse barikat oluşturacağız Sol'un tavri kısa ve net oluyor =

"Hayır dostum, burada kalmalıyız. Hem bu kadar insanı nasıl taşıyacağız. Evim orda çıkışta polis barikat kurmuş--"

"Yok, gideceğiz." Sol'la bu şekilde tartışmada bir sonuç çıkmadı. Mesele anlaşıldı. Baklık başka çare yok. "Pamam, siz kalın, biz gideceğiz." Çünkü böyle karar geldi." dedikten sonra kitleye çağrı yaptık

- Arkadaşlar, Dostlar-- Şehidimizin cenazesi aslesine verilmiştir, bu nedenle evinin önüne gidip, alana kadar kalacağız. Birazımla gelmek isteyen otobüslere binsin.

Bir süre sonra tüm kitle otobüslere binmişti. İlginç olan, geriye yalnızca 11 kişi kalmıştı. Onlar da sabahdan beri tartıştığımız Sol'dan insanlardı.

* * *

- Arkadaşlar, polis kontrolünde immiyoruz, hiç bir aramayı dayatmayı kabul etmiyoruz

En onde bizim otobüs - Peşi sıra onlarca büyük otobüsler Hüküm Hüküm dolu- Polis kontrol noktasına denk geliyoruz

- Arabadan imin, kimlik kontrolü yapacağız

Daha açımızı açmadan, 14-15 yaşlarında iki kız kardeş; "Gekitin yolumuzdan, şehidimizin cenazesini kaldırmaya geliyoruz- Ne kimlik araması?"

- Kızım imin aşığı.

- Geri zekalılar, biz sizin kızınız değiliz. Gekitin yolumuzdan. Herbirimiz bir Sibel'iz. Anne bırak kolumu yahu, hem katlediyorlar, hem vermiyorlar cenazemizi. Korkaklar, cenazemizden bile korkuyorsunuz--- Derken cente başladı. Aru katimızla birlikte iki kişi, gekitirip sürüklenenek polis otosuna alındık. Bir anda tüm insanlar otobüslerden indiler, yola barikat kuruldu.

Baklık anneleri iki kızının elinden tutmuş geldi otonun yanına "Alın bunları, verin onları" dedi. Çok şaşırıldı "Yahu abla, gidin" dediysek de el işaretleriyle, "Yet, sizi almadan hiçbir yere gitmeyeceğiz" diyordu.

En son bırakmak zorunda kaldılar. Hic bir uygulamayı kabul etmeden vardık Sibel'in evine. Ordaki halk bizi sloganlarla, zülfatlarla ve alkışlarla karşıladı.

Birinin dördüncü katından aşığıya sarkan, üzerinde "16'sında Dinenisci, 18'inde Kahraman" yazan, Sibel'in gölen kocaman resmiyle karşılaştık. Tüm sobak boydan boya dizilenli sıralarla insan seli.

Asfalt yanıyor, Sibel'in gölen sıralığı isimizi isihya. Apartmanın iki, üçü, çevresi insanlarla dolu.

Bile fertleri, komşuları durmadan bize su taşıyorlar. Bütün

mahalleyle bütünleşti. Her yandan insanlar akın-akın sokak-
pa, bölgeye gelip meraklı gözlerle bizi izliyorlar. Böyle hayki-
riştar peçeli gündüzleri durdurak bitmeden yükseldi. 3 gün kaldık
4- gün katil suçu, Şibelimizin cenazesini vermek zorunda kalde-

Şibo komutan artık yanımızda- yanı başımızda, Alibeyköy
cemevinde. Son günde Gazi, Nartepe, Güneltepe, Okmeydanı'n-
dan halk korter halinde Alibeyköy Cemevi'ne polis birlikleri-
ni yara yara yürüdü. Anadolulu yakasından gelenler ise Avrupa
yakasına sokulmadı.

Her taraftan ~~alan~~ insan seli çift yönlü oaddeyi boy-
dan boya kapatmış durumda.

Ankara'nın ulgıtları, Gazi'nin birlikat çocuklarının diz-in-
ce sloganları ard arda yükseliyor. Her yanımız direnmiş ve
kazanmış elmanın gururuyla dolu.

İçerde Şibel'i hazırlıyoruz. Umudun, ırdemin bayrağı-
na sarılmış ve etrafı çiçeklerle donanmış, bebek gibi bir yü-
zü vardı.

Bayrağın kızıl atarı, karanfillerin kırmızılığı yanakları-
na yansımış, al al olmuş. İnsan gözlerini alamıyor o güzel yüz-
den. Ahından öpülmeye öpülmeye geliyor.

Cenaze İçerde hazır durumda. Kavuş arkadaşları sı-
rayla yanı başında saygı duruşunda bulunarak ahından öpüp
çıkıyorlar.

Kapının önünde, elinde Şibel'in güzel fotoğrafıyla
Gazi'nin birlikat çocuklarının korterini duruyor. Bir anda İkiş
yanımında belirdi.

- Abi, biz de sizin yaptığınızı yapmak istiyoruz

- Olur.

- Ama biz dua etmesini bilmiyoruz, bize öğretilir mi
sınız, nasıl okunacağını? Aa ben deinde Kevser Suresi'ni
ezbere öğrendim.

- Yok yok Duaya gerek yok. Tanrı'dan ne geliyorsa o anda Sibel'le paylaşın, konuşun. O sizi duyacaktır. İle bileyim--- derdinizizi ve komutanımız olduğunuzu söyleyin. Sonra ahından epim, yeter.

Sibel'in yanbaşında iki küçük yarek, yumruklar sikeli, napa kibitli. gözlerinden kin, öfke ve sevgi okunuyor. Sonra epilerek küçük aptıklar kondunuyordur, Sibel'in alev rengindeki ahına-

Küçük komutanlar çıkıyor dışarıya, kortajlarında yer olarak daha bir gör haykırıyordur: Sibel Komutan ölümsüzdür! Şehitlerimizizin Kesobini Sorduk, Soracağız!

Komutanın tabutu yoldaşlarının omuzlarında sloganlar eşliğinde dışarıya çıkarılıyor.

Yerli yabancı basın garanta almak için birbirleriyle yarışıyorlar.

Sibel artık cemaze aracının üstünde. Aras kitleyi yararak yavaş yavaş ilerliyor. Peşinde Gazi'nin barikat co-cukları, sonra kızıl bayraklı tek tipler onların peşinde. Yine peşi sıra gelen tek tipler zert adimlarda suat asfaltı dövere- rek ilerlerler.

Dipki '96 1 Mayıs ahını gibi tom yapılar ard arda sırayla kortaj halinde katılmışlar.

Ne var ki 04 koldan gelen kitle cemevinden katılan kitlenin ilerleyememesine yol açıyor.

İhtakdan yakından bir tek katil süzüşü gözüküyor. Sadece iki helikopter dolanıp duruyor. Sibel son yolculuğuna şurkandırken bir anda gelen haber kitleyi daha bir coşturdu-

"Sibel'in yerini patize gösteren ihbarcı, Okmeydanı'nda cezalandırıldı."

Sibel komutan daha bir sevinçli ve coşkulu, öfke ve kin kusan yoldaşlarının elinden, gözleri ardında katılmayacak

kadar mutlu gitti olome. Çünkü yoldaşları da O'na verdikle-
ri sözü yerine getirdiler.

Bitir Sibo, er geç ihanetin hesabının sorulacağını.
Bitir Sibo, hiç bir suçun cezasız kalmayacağını.

Sibo bir anda binlerin arasında zulmetlerinde, fitli-
ler estipinde simurg anka olup kanat vurdu. Mavi gökyü-
züne döper sensuza kanat vurarak gözden kayboldu.
Yüreğimizde ve bilincimizde destan destan yazılacak.

Sibo Komutan Namırın! Sibo Komutan Namırın!

Bir varmış, bir yokmuş. Çok uzak diyarlarda yüreği sevgi ve umut dolu insanlar yaşamış. Burada bin yıllardır iki fırtına esmektedirmiş. Biri iyiyi, doğruyu, aydınlığı temsil edes diğeri ise kötülüğü- karanlığı. Bu rüzgarlar dağlardan, keskin uçlu kayalıklardan, ovalardan eserek insanların yüreklerinin içine girmeye çalışırlarmış.

Adları Zulüm Fırtınası ile Boran Fırtınasıymış.

Zulüm Fırtınasının rengi zifiri karanlıkmış. Karanlığıyla insanların yüreklerine korku salmak, umutsuzluk tohumları ekmek istemiş. Yüku zulüm, esaret, yalan ve hile ile doluy-muş. Kocaman elleriyle çukurundan çıkardığı bu yalan tohumlarını bir baştan bir başa serpermiş. İnsanların yürek-leri çoğu kez bu fırtınanın tohumlarına karşı korunamamış. İlelerinden bazıları korkar, bazıları etkilenir, bazıları ise hiç etkilenmezmiş. Zulüm fırtınasından etkilenmeyen insan-lar yüreklerinin köşesinde bir parça umudu hep saklı tutar-larmış. Zulüm Fırtınası bu bir parça umudu da yüreklerden söküp koparabilmek için şiddetini arttırır, daha sert esmeye başlar-mış. Bunu ne kadar çok yaparsa insanların yüreklerindeki umudun Boran Fırtınası tarafından büyütülmesine izin ver-memiş olur, daha uzun süre rahat ederlermiş. Çünkü bilmel-teymişlerki Boran fırtınası zifiri karanlığı aydınlatacak güce sahipmiş. Çünkü bilmeltemişlerki karanlık olmadan yaşayamazlarmış.

Boran fırtınası zifiri karanlığa inat masmavi bir renge sahipmiş. Rüzgarın içerisinde mavinin açık-kapalı bir çolt tonu nu barındırırmiş. Mavinin her tonu insanların kutsal değerlerini temsil ediyormuş. İyiyi, doğruyu, güzel olanı, umudu, özgünlüğü-

İnsanlar Boran fırtınasının esintisine kapıldıklarında yüreklerinde kutsal saydıkları değerlere aykırı olan tüm bitlerden arınırlar. Boran fırtınası da insanların çektiği acıları, hasretleri, özlemleri toplayıp çukuruna doldurup harmanlamış. Aının, hasretin ve özlemin karşılığında kin ve sevgi tohumlarını kucaman elleriyle yeryüzü denizen tarlaya ebermiş. Bu tohumlar çoğu kez insanların üzerine düşmez, toprağa karışmış. Kin ve sevgi tohumlarından renge renk, güzel kokulu çiçekler açarmış. Yeryüzü sarının, kırmızının, yeşilin, mavinin binbir çeşidi ile donanmış. Bu çiçekleri kollayan insanlar yüreklerinde sakladıkları bir parça umudu dahada büyütürlermiş.

Boran fırtınası her zaman güçlü esmeye çalışmış. Zulüm fırtınası şiddetini arttırdığında ise insanları korumak, umutsuzluk tohumlarının insanlar üzerine düşmesini engellemek için mavi dalgasını bir bastan bir başa insanlar üzerine bir perde gibi çekmiş. Bu perde üzerine düşen yalan tohumlarını yüreğinde en çok umut taşıyanlar alır, insanların etkilenmemesi için içindeki hiteyi, yalanı gözler önüne serermiş.

Zulüm fırtınası bakmış ki artık kimseyi etkileyemiyor, şiddetini arttırmış. Yüreğinde en çok umut taşıyan insanları yok etmek istiyormuş. Çünkü ne yapsa bu insanlarla baş edemiyormuş. Tutsak etmişler olmamış, öldürmüşler olmamış, kaybetmişler olmamış. Yine biraraya gelip, yine umudun fıkırlarını söylemeye devam etmişler. Zulüm fırtınasının bu kez amacı hepsini ayrı ayrı yerlere koyup, birbirlerini etkilemelerini engelleyip teslim olmak, onların yüreklerine korku ve umutsuzluk ekmekmiş.

Böylece umut dolu yüreklerin sorumluluğu dahada artmış.

Çünkü Zulüm fırtınasına kapılırsa biliyorlarmış ki bütün insanlar karanlığa mahkûm olacak. Bunun için çok zaman geçirmeden bir araya gelip uzun uzun konuşmuş, tartışmışlar. Kararları netmiş. Fakat bu kez çok daha güçlü esen Zulüm fırtınasına nasıl daha güçlü karşı koyarız diye bir karara varmaya çalışmışlar. En bilgeleri "hepinizi öldürebilirler ama bu onların değil, bizim mademizin zaferi oluyor, demiş. Ve umutlu yürekler kararlarını açıklamışlar "Biz, Zulüm fırtınasına asla kapılmayacağız. Sonuna kadar direneceğiz. Bunun için Boran fırtınasına her zamankinden çok açığız. Eğer ki bizlerin üzerinden diğer milyonlarca insana doğru esmeye çalışan Zulüm fırtınasını durduramazsak, o zaman biz de milyonlarca yürekteki aldığımız ve bizi var eden sevgiyi, acıyı, kını, umudu, vefayı harmanlayıp kendimizi birer ateş topuna çevireceğiz. İşte o zaman Zulüm fırtınası bizi geçsede milyonlarca yürek Zulüm fırtınasının rüzgiri karanlığında bizim ışığımızı görecektir ve yüreklerinin bir köşesindeki umudu asla teslim etmeyeceklerdir."

Zulüm fırtınası tamda umut dolu yüreklerin söylediği gibi bütün gücüyle esmeye başlamış. Öyle şiddetli esiyormuş ki bütün korku, umutsuzluk ve yalan tohumlarını savuruyormuş. Ve her yanı koptayı bir karanlık kaplamaya başlamış. Umutlu yüreklerin iste tam bu anda, etraflarını, maneviyatı açık koyu bir çok tonu ile Boran fırtınası sarmış. Boran fırtınasından bir parça sevgi, bir parça umut, vefa ve kınalan umutlu yürekler hemen harmanlayıp, ateş toplarını birbirlerinin yüreklerinin üzerine koymuşlar. Zulüm fırtınasını ilk göğüsleyecek olanlar karanlığın koptayı olduğu anda birer birer yükselmişler gökyüzüne doğru. Her yükselen alev alıyor, alev karanlık boran kusu olup karanlığın ortasına deliyor, yeryüzünü aydınlığa kesiyorlarmış. Zulüm fırtınasının tüm tohumlarını alev

kanatlarından çıkan kıvılcımlarla yakıp kül ediyorlarmış. Sonra güneşe doğru kanatları uçmaya başlıyorlarmış. Son görevleri de güneşin bağına saplanan ateş olmakmış.

Karanlık her bastırduğunda alev fıpları mevzilerinden fırlıyor, karanlığın ortasına dalıyor, tüm kötü tohumları kül ediyor, sonra güneşin bağına ateş olmaya gidiyorlarmış.

Karanlık her bastırduğunda bu böyle tekrarlanmış durmuş. Ve insanlar yüreklerinin köşesinde taşıdıkları bir parça umudu, alev kanatlı boranların güneşin bağına birer birer saplanmasıyla dahada büyütüyorlarmış. Zulüm fırtınasının zifiri karanlığını boğarken insanlara yol gösterip, umutlarını canlı tutmalarını sağlıyorlarmış.

Zulüm fırtınası çok uzak diyarlarda insanların üre-
rinde esmeye devam ediyormuş. Hem de tüm şiddeti ile
insanları karanlığa mahkûm etmeye çalışarak. Buna rağmen
Boran fırtınasından aldıkları güçle göğe yükselen alev
kanatlı boranlar, yer yüzünde güzelliği tesmetmeye, güneşin
bağına saplanarak kullerinden yeniden doğmaya de-
vam ediyorlarmış.

Alkora'y'da bir çiçekçi dükkanındayım bugün. Gece
nin kimbilir nerede olurum. İnsanlar genelde güllere yö-
nelirler. Gül demetleri dükkanın en göze çarpan yerlerde
dururlar. Bizse daha küvelerdeyizdir. Güller gibi benim
de her rengim ayrı bir anlam ifade eder. Beyaz rengim
barışı, kırmızı rengim ise ölümü... İnsanlar beni gördükçe
nihilite dönmüş yolcuların yüzyıllık balon gibi üzgün du-
rurlar. Benim olduğum raftora cenaze nedeni ile geli-
nir genelde. Eraktır, ölümü temsil eden bir nesir.
Ölüm diğer adım oldu artık.

Dükkan açılışta küi girdi. Dükkan sahibi ile
konuşmalarını duyabiliyordum. Benim bulunduğum raf-
ları gösteriyordı. Bir süre sonra çirak bizi, raf-
lara yöneldi. Sıra sıra bizi almaya başladığında be-
ni de alacağını hissettim. Öyle de oldu, almıştı. ~~Mağ-~~ Mağ-
gel. Sıkılmıyım bu raflardan aynı bakıldıkça, şeh-
rin görüntüsünden. Bu adamlar hep farklı bakıyor-
du. Gözlerinde üzümlüden göz birer farklı vardı, nedenini
çüçemedim. İlk defa böyle bakıldıkça, gözümde hisset-
mek mutlu etmişti beni.

Çirak alışık ellerle poteleri, kâğıtları, vanra yeni
dahiplerimize teslim etti bizi. Nedenin içine keşif
dük ve hareket ettirdi. Sesizçiler hep konuşuyorlardı.
Bizimle ilgileri yoktu sanki. Ama araba içine yerleşt-
tikten öyle gözlemler ki, sanırım bizimle ilgileri
olmadığını düşünmek bu insanlara haluzluk olurdu.

Bir süre sonra derme satma bir bahanın önün-
de durduk. Dahiplerimiz aynı gözlemlerle bizi. Nereye gi-

diyorduk? Bir kutlama mı vardı yoksa? Ama hayır, biz kutlamalar için almazlar ki.../çeri' gittik. Bu süreçte her şey çok sadeydi. Duvardaki resimleri, eşyaları, insanları da... Bir kadın bizi koltuğa yerleştirirdi. Büyükelde kızgınlık ol-
dukça belirginleşmiş, yaşlı bir kadındı. Müslüme dokunarak
okudu yapraklarımızı. Ne kadar sefakətli, pamuk gibi elleri
vardı. Ağlıyor mu? Balın orkadeolar güzelliklerinden yas geldi
gördünüz mü? Su duvardaki bizim resmimiz değil mi? Alt-
tında sibir yazıyor galiba. Sanırsanız genç kızın yüzüne ne
kadar güzel değil mi? Tipli bize benziyor.

İzmit'ten geldi bizi gençle. Teriden arabaya bin-
dirildik. Üçün bir yolculuktan sonra dış cephe duvarları
beyanmamız bir bina önüne geldik. Arabadan aldılar
bizim, burası ne kadar kabul edilmiş? Bu insanlar
nedemden burada toplanmışlardı? Büyük, kırmızı bir pankor-
tin önünden geçtik. Tam olarak okuyamadım 'ÖZMEŞ'
yazısından başka. Müslüme zamanın da olduğu bedrum
koto inçik. Burada da insanlar vardı. Ağzı gelirdi-
ğün pankortin renginde bir tabutun yanına koy-
dular bizi. Tabutun içine de birisi vardı güzel ve cil-
li. Tabutun başında ruhiye ile tutturulmuş bir resim
vardı. Sonruncu ölen kişiye aittir. Mavi boyalı bir kapak,
ağı hafif ağı, sanki fotoğrafı çekirmeden hemen önce
bir şey söyleyecekmiş gibi duruyor. 25 yaşlarında
karayagız bir delikanlı. Ama tabuttaki sol cehde
farklıydı sanki sokakları çarşısı, duvarları çikmiş.

Yaşlı kadın tekrar yanımıza geldi. Bu defa başında
beyaz bir fülben, omu önünden geçen kırmızı bir şerh

vardı. Tek-tel çıkararak buletten, tabutun üzerine dizme-
ye başladı biz. Ama düzeniz değil. Her kayıuncudan sonra
kırmızı şerhler bantla yapıştırılmış. (Yapıştırıyordu. Tabutun
üzerinde bir yıldız haline gelmişti arkadaşlarım. Benide
ölü genin başucuna koydular. Evet yanlış görmemişim, avust-
ralı çıkmış bu genin. Huzurlu, sakın. Ölü yuğru yok bu gen-
te kalıbını bulurum. Omuzladı âkilerden altı kişi tabutu
Aharındaki kalabalık genin yolcuları olmalı. Ne çok seveni var-
mış.

Az evvel pankartta okuyamadığım yazılı Guliba su
an attıkları slogan. Hiç suumuyordular. Hep bir öğleden
sonra söylemeye başlıyorlar. Burası bir gecede duşakalle-
si. Pencereerde, saklık mınlar kalabalığı uysre dalmı-
dı. Bir süre sonra cenaze arabasına bindirdiler tabutu. Gen-
cin yolcuları da otobüslere bindiriler. Fazla bir yol almamış-
tı ki yol öğirinde durdu arabalar. Tekrar omuzlara alındı
tabut. Tekrar otılmaya başladı sloganlar. Herkesin elinde
bir bayrak. Adımları sert, rap... pap.. Bayraklar dalya-
lanıyor. Jürüyü kolu bayrak bayrak kuzula keşmiş. Burası bir
mezarlık. Ne kadar çok insan çıkmış, ne çok mezar var bur-
da. Bu yolun gide gele asınma belli. Alışkın adımlarla
jürüyor bu insanlar. Daha önce çok gelmiş olmalı.

Sloganları hiç suumadı. Geni defnedecekleri yere
gelince durdu. Uygun bir yere koydular tabutu. Az
evvel attıkları slogan burada mezar taşlarında da
yazılı. Ben mezar taşlarını seyre dalmışken, beyaz
tül benti kırmızı bir şerh ile başına bağlayan yazılı
kadın biz oldu tabuttan. Geni kırmızı bir bayrağa da
rarak toprağa indirdiler. Üzenli toprakla örttiler.
Bosında nübet tuttular. Korunmalar yapıldı. Türküler
söylenildi. Senre sessizce gitti yolcuları. Yaşlı kadın

bit vıyuy toprak oldu mezarolan, bit torbayı koydu toprağı.
Janra bizi üzene toprağın üzene dıgeli. Ve o da gitti.
Kıyay kararmıti vıtık. İbu genıi qol sevmıstım. İbu toprağın
korıvıv olmaq beni col mutlu etmıstı. Üsıtmıyordı bu
toprak sandı. 1-2 gıne kıcır salıcak, sonra da toprağın ka-
rıvıcaktım. Col mutluym qol.

Geceñi karantılı mezarlığın içıden içıye çıkıvıvı, sevıv-
lıl halım olmuştı. O vınde itıyarı bırıri yanında 3 kırı
ile bırıkte mezarlıktı belırdı. Adımları ürdık, samur
ııramadıñ dıye pıcılolarını da yuları kalıvırmı, 'geceñi
bu vıkti ne isım vardı burda' derceñe bıkıyordu. Geldı, me-
zar başında durdu. Bırı tur dolandı qırevınde, Janra bana
baktı. Üzene eğılıp, aldı beni. Kıyay, kılı, kırdın elıyıcıkı-
yer, eziyor bit yandıñ da kılıfredıyordı. Janra bu da yetmedı
karantılıta gelen vıdamlara.

İrı kıyım olanı önce sapıvıvıñ kıldı. Canım col yan-
mıttı. Janra beni yere attı. Üzene bastı. Ağız ulunu
sıya-sala dındererek beni içıye toprağın içıvıvı. Dıne "ko-
rıvıtıllı... karantıllı" dıyerel kılıfredıyor, kınıvı bırı tırdı
alıvıyordı.

İsıyıvırdım. Kırılmı, toprağın ve sıya korıvıvıvım.
Ama anıvıvıñ kılı korıvıvıvı geıc geıc jebanıer bana dıvıvıvı-
dı.

Babasının getirdiği yeni elbiselerden gözünü alamayan Ali yerinde duramıyıp, bir oğana bir buyana sarıyıp duruyordu.

Annesi ise oğlunun yaramazlıklarını sayıyorken yanlarındaki gamzeleri daha da çıkurtarak oğlu Ali'nin sevincini paylaşıyordu. Ama oğlunu uyurmadanda edemiyordu, fazla yaramazlık yapmaması konusunda.

Biliyorduk ki Ali böyle yaramazlık yaptığında mutlaka bir şeyler kırılıyordu. Hatta bir keçesinde vitresin camını kırmıştı da uzun süre taktiramamışlardı. Buna rağmen Ali'nin hiç almadığı yoktu. Yeni bir elbiseye sahip olmanın verdiği mutlulukla evin içinde koşuşturup duruyordu.

Ali'nin o zamana kadar hiç yeni elbisesi olmamıştı. Okul çağına gelmesine rağmen babası ona yeni elbise alamamıştı. Almış olduğu moos ancak zaruri ihtiyaçlarını karşılamaya yetiyordu. Buna rağmen boğazlarından kesme pehâsinada olsa oğul Ali'ye bir pantolon alabilmişti.

Bayram günü oğluda yeni elbise siymeydi. Oğlunun yeni bir pantolon karşısındaki sevincini görünce kendisinde en az onun kadar mutlu oluyordu.

Ali gün boyunca yorulmuştu ama akşam yatağına uzandığında gözüne birtürlü uyku girmiyordu. Pantolonuna baktı uzun uzun, gök mavisi renginde fermuar düğmeli pantolonunu çok sevmişti ki bakmaya doyamıyordu. Sarı pantolonu giymesine

Doğu iki gün var ama yattığı zaman pantolonunu yatağın içine koyuyordu.

Bayram günü arkadaşlarına nasıl hava atacağını hayallerini kucuyordu en çok. Bugüne kadar her bayram da arkadaşlarının elbiselerine nasıl baktığını bir o biliyordu...

Bir de tanıdık yaşlılar kendisini görünce "ne kadar güzel çocuk pantolonu da çok güzelmiş canım" demeleri ne çok hoşuna gidecekti. Gözünü gere gere "babam aldı." diyecekti. Bayram ziyaretlerinde gözünü gere gere dolozacak, hatta toz olur kirlenir diye o gün top bile oynamaya cepti. En ufak bir toz olduğun da da özenle arıyordu pantolonunu.

Nasıl sabırsızdı, ama yarı kalkınca işe gitmeden babasının elini öpüp bayramını kutlamalıydı, horcılığını alınca da doğru dişeri kılıp arkadaşlarını bulmalıydı. İnşallah babası çok para verirdi. Çok para verirse çok şey alırdı. Patates çipsi, kola alırdı. Sonraçığına torpil, kız koçurcan, noytor alırdı. Ne de olsa bayramda ne kadar çok paran olursa o kadar çok eğlenilirdi... Ya babası para vermezse!... yok yok verirdi mutlaka verirdi, verirdi canım... Bu dumsuz düzünceyi kafesinden sildi. Kostürme calor, abacağı cepsleri, krakerleri koyul ederken gözlerini kofomis uyumustu.

Sabah erken den uyandıgında hemen yatağın dan kalkarak, annesiyle babasının ortasına girip bir omnesini bir babasının öperken uyandırmaya çalışıyordu. Alınin öpücükleriyle uyanıklıklarında alar da oğullarını öpmeye başlamışlardı. Şimdiye kadar hiç böyle bir şey yapmamıştı. Önce annesi kalkarak ocağı yakıp çay suyunu da koymuşt u bile. Ama yatağın dan sakalozan babayla oğulun yatağın içinde oynamalarını seyrederken gamzeli

yanakları, daha aukturlaşarak güliyordu. Fazla zaman geçmeden el ga-
bukluğuyla dolapta ne varsa sofraya dizip "Koca çocuklar kedi kolun
bakalım" dedi. Oğluyla birlikte el ve yüzlerini yıkadıktan sonra hemen
sofranın başına oturarak kahvaltılarını yapmaya başlamışlardı.

Kahvaltıdan sonra Ali yeni elbiselerini sıyırarak aldığı yerde oturuyor-
du, babasıyla annesinin kahvaltı yapmalarını seyrediyor, bir an önce bitir-
melerini bekliyordu. "Yesene yaramaz oğlum" demelerine aldırıs etmeden
onları seyretmeye devam ediyordu.

Kahvaltısını yapıp oyağa kalkar kalkmaz acağıyla babasının elini
öpererek "boyramın kutlu olsun babacığım" dedi. Babası oğlunu kucagina
alarak, yanaklarından öpererek "ne ahilli çouksun" deyip yere bıraktı.
Oğlunun bugün boyramını kutlayacağını beklemiyordu.

Değruya kendisi yerin yaktı.

Elini cebine baldırdı ve ne haber bozuk para varsa avucunun içine
koydu. Fakat Ali'nin yüzü birden buruştu, onun buruşan yüzünden memnun
olmadığını, soray, az bulduğuna anlayınca "oğlum başka bozuk param yok"
diyerek oğlunu teselliye soyundu. Ama ona rağmen memnun olmadı.
Zira görünce "annen yerin yine verisi" deyip ipe sıtmak için hazırlandı,
ve kolundaki saatine bakarak "O gece kalacağım şimdi, serüvis gelmiştir"
diyerek hızlı erden dışarı çıkıp köymeydanına değrui yola koyuldu.

Ali'nin eski nesesi köymüştü. Oya ne boyeller kurmuştu bay-
ram gününe dair. Babası değilmiydi, fontolar aldırıs çak para verebilirdi.
Ama olmadı iste, olmadı... olmadı. Tüm boyelleri suya düşmüştü. Ne-
sesiz, emesiz dolandı bütün gün bayu. Canı dışarı çıkmak dahi iste-
miyordu. Babası yakmıydu sigaraya gelince para buluyordu ama bana
gelince para almıydu, kahvehane de day parası buluyor ama bana bul-
mıydu... Görürsün gününü sen baba, insallah insallah... dedi, dışı veris-
sin, gessini getirmeden kendisi de kektü.

Bün alkama devrili verdizin de çalen telefon belkide tüm
yosamlarını değirtirecekti. Ali bundan habersiz, sobanın yanında ki

min dere oturmuş öylece donuk gözlerle elicini birkaç telefona
kalkan annesine bakıyordu. Telefona ağıt;

- "Evet buyrun buca" dedi.

- Ne?!! dedi ve ferayed, koparması bir oldu. Annesi saçlarını
yalıncasına geliyordu.

Konu konu su cue dolustu birden. Annesi neden ağlıyordu
bilmiyordu ilkin. Bir süre sonra öğrendiği gerekile odu ağlamaya
başlıyacaktı, hem aiden hem utanıtan.

Babası gözük altında kalmıştı.

Bayram da babası kalmıştı, belki de ölmüştü. Ali erin bir kesesine
geçmiş tüm bunları dilinden geçiriyor ağlıyordu. Hem aiden, hem
utanıtan.

Abide kızımtı babasına, küfür bile etmişti içinden. Oysa
şimdi ona ez para verecek babası da yoktu. Ağlıyordu, hem aiden
hem utanıtan.

Dön baba, n' olur dön gitme! Valla ki de artık sana hiç anne
hiç kızmayacağım. Ne olur kurtul baba... N' olur geri dön, sen
ölmeye yeter ki, yeter ki gel ölmeye baba..

Ağlıyordu, hem aiden, hem utanıtan...

Pencere kenarındaki sıramdan sabah saatlerinden itibaren aralıksız yağın karnı hayranlıkla izliyorum. Eşen hafif rüzgarda süzülüyor okul nişanesinin önünden geçen yoldan beni alıp köye götürüyor.

Şimdi herkes keklik ve tavşan avındadır. Dağların, tepelerin üzerinden koyaklara, koyaklardan da göze doğru coşku ve sevinç dolu av çığlıkları yükselir. Akşama doğru sıratları söpükler kırmızı kesilse de koyunlar da, keklikler, sallanan tavşanlarla gururla, gürül gürül yanan sobaların olduğu evlere dağılırlar. Soğ sobaların üzerinde çaydanlık fokur fokur kaynıyordur. Çay demlendi demlenecek. Sonra mazgal köşünde nar gibi kızarmış, hafif yanmış ekmeğin kokusu daha epikte karşılar insanı. Yaşamak bu olsa gerek diyorum. Ama ben bu güzel karda, bu lanet dolsu, Yiğit'de kendini ısıtmaktan aciz kalıncaya yaklaşmış, gözümü yolda sabırsızlıkla bekliyorum.

Eviden ayrı kalmanın ilk aylarıydım. Ve yetili okula henüz alışamadım. Kendimi müzelerce öğrenimin içinde kayıpsız hissediyordum. Hemen herkesin bir akrabası varken benim hiç tanıdığım yok. Üzenden iki haftada bir, babam kendisi gelme bile köyün minübassı raporunu beni okuldan alması için tembihlerdi. Mektup Okuma Kurumu
1 Noşlu Tipi Çeşitli
T.C. TEKİRDAĞ
GÖRÜLÜBÜ

Hiddetli bir bayan sesi beni bu hayallerimden çekip alıyor. "Büyük" lakabıyla anılan tarih öğretmeni beni her hafta olarak sıraların arasından hızla üstüne doğru geliyor, cıyak cıyak bağırmasına,

"Ben şimdi ne anlatıyordum söyle bakalım?"

-Bilmiyorum öğretmenim, diyorum korku dolu sesimle.

-Bilemezsin tabiri, ders dinlediğin yekki, deyip yanındaki arkadaşın üzerinden

uzanarak tokatı şurafıma savuruyor. Her tokatta gözlerimden kıvılcıklar saçılıyor. Şekesini yüzüme kustuktan sonra masasına dönüyor. rahatlamış halde. Utancumdan bazıı kollarımın arasında masaya koyup yüzümü gizliyorum. Yer yarılsa da iaimde yitip gitsem diyorum. O an herkes dersini bırakmış, gözleriyle utancımı diddikiyor gibime geliyor. Bazımı hafif kaldırıp umutla yola ve nizamiye kapısına bakıyorum. "Biri gelse de beni bu azaptan kurtarsa" diye mualarıyorum.

Dersler pes peşe geliyor geçiyor, neredeyse akşam olacak; ama umutla beklemediğimi münabüs geliyor. Dersler bittikten sonra bazıim önümde sınıflardan müzmetre ilerdeki yatakhane bölümüne gidiyorum. Normalde yatakhanelerde haftasonu köye gitmeyen bir kaç öğrenci dışında kimse bulunmazken şimdi yatakhaneler dolu. Ama her akşam ki gürültü ve zamatanın aksine bir sessizlik hakim. Bu sessizliği dışarıda koir topu oynayan 3-5 öğrencinin zamatası bozuyor. Ben uzandığım ranzamdan tekrar yollaradüşüyorum. E. Vin, ailemin, kardeşlerimin, arkadaşlarımın özlemi bir türlü düzmüyor mukamdan. Öğretmenimin attığı tokatlar şfke olup özlemimi tetikliyor.

Şabahları sobada yanan odun cırtıtısıyla uyanmak, babam ve abimle daında biriken karı süpürdükten sonra kardeşlerimin çocuksu, kıskanç bakışlarını ardında bırakarak ava çıkmak - Birde akşamları annemdek masallar dinlemek ...

İstey işe bütün bunları yaşamama sebep babama sitem ediyorum. Köyün ilkskulunda beraber mezun olduğum arkadaşlarımdan kimse patlı okula gelmezken niye beni "Eti sizin kemisi bizim" der gibi hakaret ve dayakların birşifin bin para olduğu bu cehenneme terk ettirki? Zorsam, "kadrini kıymetini bil; sen muğıllarının arasında en şanslısın" diyecektir mutlaka.

Aslında büyüdükçe sırtında ağırlığını yaşadığım köyün ezizyetlerinden kurtulup her

kesin gitmeye can attığı şehirde okuyacağım diye sevinmişim ilk başta. Okula başla-
manla birlikte bu sevinçim tuza buz oldu. Bir kere, çarşıya gitmek yasaktı. "Kacak" gidere-
ler tespit edildiğinde ağır bir dayaktan geçirilirdi. Hani askertipimi yapana "Hiç dayak
yedin mi?" diye sorulmazmış ya, bizinki de pek farklı değildi.

Battaniyenin altında, öz üyen kacaklarımı, dizlerimi iyice karnıma çekip bunları dışarı
nüyorum. İriçüsesiyle nisbetsiz eğriyem erkenden dalıyor içeriye. Yatakhaneyi, ran-
zaları iyice süzüp 'asayişin berkemal' olduğuna kanaat getirdikten sonra "yatma
saati" diye bağırarak ışıkları söndürüyor. Ama kimi yatar, karanlık yatakhane
herkes komşu ranzadaki arkadaşıyla fısıltıyla sohbet etmeye devam ediyor. Bir süre
sonra fısıltılar giderek uşultuya dönüşüyor.

İçimde artan özetem ve ağır utana beni hızla bir karar almaya itiyor: Sabah uyan
dışarıda kışe gideceğim diyorum. Bu karar üstümdeki tüm ağırlığı silkip atıyor. Böyle
rahatlıyorum ki sabah uyanıldığında olağan bir iş yapar gibi yatakhaneye akan öğrenci-
lerin aksine, etrafı gözleyerek okulun çevresinde dikenli tellerle örülen çifte yöneliyorum.
Öğrencilerin eve ya da çarşıya gitmek için astıkları çalıtı çalıtı var. İlergözü hopişe
kaldırıp altından okul sınırlarının dışına çıkıyorum. Artık "firari" durumdayım. Yakalan-
dığımda başıma gelecekleri düşünerek halim yok.

Okuldan biraz uzaklaşınca ana yola çıkıyorum. Hafta sonları köy minibüsü çalışmı-
yor. Ama ilçeyi il merkezine bağlayan yolun 30-35 kilometresinde bizim köyün toprak
yolu ayrılıyor. Ondan sonra da 7-8 kilometrelik yol kalıyor. Bu yolda gıda gideceğim.

Oldukça tenha işleyen ana yoldan gelip peşen hemen her özel araba, minibüs
ve otobüse el kaldırıyorum. Biraz sonra önümde beyaz bir minibüs duruyor. Ufak tefek
boyunla kapıya eşilip açıyorum. İçeride 7-8 yatacık var. Ağır tutan dumani gözlerimi yak-
sa da kendimi yakalığa bırakıp cam kenarında dışarıyı izlemeye koyuluyorum. Vadi-
de kıvrıla kıvrıla ilerlerken köy yollarının hemen hepsinin kardan silindiğini gö-

Önce tedirginleşiyorum. Ya bizim köy yolu da böyleyse?

Nihayet köy yolunun ayrıldığı küçük kasabaya yaklaşıyoruz. Cehimdeki bütün parayı çıkarıp şoföre uzatıyorum. "Kasaba da incedim" diyorum. Arabadakiler kasabalı olduğumu sanmış olmalı ki şerh'e gideceğimi sormadan inmeme müsaade ediyorlar. İn-
yorum ama, yolu seçmek imkansız. Aşağılardan, tepelerden aşına olduğum manzaradan destek olarak bir an önce köye varmak için hızlı ve şevik adımlarla yola koyulu-
yorum. Daha yolun ilk adımlarında izimin hayli zor olduğunu anlıyorum. Tek sevdiğim
kar yağışının durmuş olması. Dün yağan kara denk gelmiş olsaydım. Hiçbir şeyden, fırtı-
nadan ve belki de zıstten yolu seçemeyebilirdim. Biraz yürüdükten sonra hızım
kesiliyor. Diz kapaklarına kadar kara batıyorum. Şoför de kendini şifiden iyice his-
zettirmeye başlıyor. Gözlerini açıktaki parakarak montun yakasını kulaklarına
kadar çekiyorum. Katettiğim yolu anlamak için sık sık dönüp ardımda bıraktı-
ğım kasabaya bakıyorum. Her yerimde saymışım gibime geliyor. Bazen gece esen
rüzgârın kırı süpürdüğü buzlanmış ince tabakaya, bazen de donmuş kalın tabakaya
denk geliyorum. Kıvrak olmadan yürüdüğüm bu küçük mesafelerde kendimi kuşka-
dar hafif hissediyorum, adımlarım hızlanıyor. Sonra yine dizlerime kadar battığım
yerler... Ayakkabılarının içine kış doluyor, sık sık çıkarıp silkelemek ayrı bir işkence.
Ellerim, parmaklarım tutmamaya başlıyor.

Bir yerde yolunu tepet geçen kılbalık hayvan izlerini görüyorum. Şürü halinde
dolayışıkları için bu izlerin kurt sürüsüne üst olduğuna kanaat getiriyorum. Bir korkudur
dıyor beni. Bir insan sesi, bir bapırtı duysam diyorum. Bir ayak izi görebilsem korku çe-
kilerek icimdedim. Ama yok, bu ıssız, uzsuz bucağız beyazlıkta hiç biri yok.

Herde gideretiz bir dapa döngüsen, gözümde korku salan şu tepenin ardındaki
düzlukte bir ahlut açacı var. Aynı zaman da bir dilek açacıdır bu. Bahar ve yaz
aylarında dallarına bağlanan çaputlardaki dileklerin mahremiyetini gözleyen yap-

rakları sonbaharda dökülünce bir renk çömbüründe düğün alayı gibi sallanır durur. Dilek ağacını bir görebilsem köye sok kalmadığımı anlayıp rahatlayacağım. Bir yandan ayak parmaklarımdan topuğuma doğru yayılan uyuzma, diğer yandan aslıkla beraber bastırıp tatlı bir uyku isteği. Büyüklükten dinlediğim nice fascia öfküsünün başlangıcında hep böyleydi. Karda yürümek kuvvet gerektirir. Çok sabuk asılır yoktu. O yüzden yakın bir köye yapılacak olan zorunlu yolculuklarda yiyecek zeyler alınır. Zira aslıktan sonra uyku bastırır, sonra da donmuş kas-katı kesilmiş bedenler.

Nihayet tepeyi aşar aşmaz üzerindeki karı silkinmiş ahtat ağacını seçebilirim. Ağaç, dilediğim cesareti, göcü veriyor hemey. Adımlarımı zorluyorum. Daha dilek ağacına varmadan kgr beyazlığını koyu griyle kiletetek geçişe doğru kıvrılan dumun öfleklerini görüyorum. Bacalardan yükselen dumanlar, soğuk, aslık, uyku, özlem... herşey hitiyor bir anda. Kendimi evde, sobanın yanındaki minderde uzanmış halde düşünüyorum. Sonra sıcak bir çay, kızartılmış ekmeğin kokusu geliyor burnuma. Elim irade dışı yanaklarıma gidiyor. Öğretmene öfkem giderek artıyor.

Bir pamaca yaslanmış köyü, her yanı beyaza hapsedmiş kardan temizlenen toprak damların kgrartısı ele veriyor. Heyecan ve seviniden neredeyse ağlayacağım. Daha köye gitmeden bütün köpekler bir olmuş, saldırganca üstüne geliyorlar. Korkutmaktan çok, sevindiriyorlar beni. Bildiğim, alıştırılmış bir şey bu. Köpeğimiz aklı beni tanıyınca hepşenden ayrılıp hızla fırlıyor. Bildirini özlemiş iki insanın kavuşması gibi zıplayıp patilerini göğsüme, kuyruğunu dizlerime vurarak, bacaklarımin arasında dolanarak sevincini belli ediyor. Yürümeme engel oluyor adeta. Dişerleri kuyruklarını toplayıp geri dönüyor.

Hemey herkes damları loğlamakla meşgul. Babamı da hizim damı loğlarken gö-

rüyorum. Beni farkedince, o güne dek tanık olduğum en şoketici halıyla bağırarak damdan iniyor. Bu şoke, eve kavuşma sevincini kursağında bırakıyor. Doğrudan yanıma gelip, donmuş suratına bir tokatta babam vuruyor. "Cehennem'in dibine git" diye bağırıyor. "Bu hava da nasıl pollara düşersin, bir iki hafta daha sabredemedin mi?" diye bağırıyor. Şucumu hafifletmek için en mazlum sesimle ağlamaklı "öğretmen... öğretmen beni dövdü" diyorum. Gümrükçüyü dayyan annem kapıya çıkar çıkmaz "ay ay!... ay şşş! nasıl geldin. Nasıl oldu da gelebildin?". "ferjadye baxıyor. Eve cenaze gelmiş gibi dâhlerini dövüyor, şokun, korku ve hayretler içinde. Sonra iki kardeşim çıkıyor dışarı. Püçledişim sonucu sadece onların yüzünde görüyorum. Annem ayakkabilorımı bile çıkartmama fırsat vermeden içertye sürükliyor beni. Ellerimi tutan ellerinin sıcaklığını taa yüzümde hissediyorum. Sobanın ısı kapının aralanmasıyla beni şarmaya başlıyor. Annem ayakkabilorımı çıkarıp eşşşe doğru fırlatıyor. Mindere uzanıyorum. Bir yandan dua edip, bir yandan da ayaklarımı ovuyor. Rahatladıkça uykuya bırakıyorum kendimi.

Hyandıpımda solgun gaz lambası ışığında etrafımı sezmeye çalışıyorum. Yanbaşım da duran babam, attığı tokatın pizmanlığıyla gözün bir halde bazımı okşamaya başlıyor. Zessizce. İyice kendime gelince daha iyi anlıyorum yaptığım şeyin tehlike boyutunu. Bu "firar" hayatıma mal olabilir. Ben ilk olmadığım gibi, son örnek de olmayacaktım.

Hacı Gökhan

Fareler ve İnsanlar kitabı, Büyük Ekonomik Bunalımının yaşandığı 1930'lu yılların Amerika'sında yoksul köylülerin yaşam biçimlerini ve koşullarını, sistemin emekçiler üzerinde bıraktığı etkiyi ve herşeye rağmen halkın taşıdığı olumlu değerleri anlatan bir romandır. Yazar, romanın iki kahramanı olan göçmen işçiler George ve Lennie üzerinden anlatıyor, "özgürlükler ülkesi" Amerika'yı.

Kitabın sunuşunda da belirtildiği gibi "Fareler ve İnsanlar"ın bütün kahramanları, derinlerine inildiçe insanı üşüten bir biçimde yalnız, kurnazlıklar ve aptallıklarına rağmen masum, fetretliklerine rağmen temiz kalplidirler. Yazar, kahramanlarının yüreklerindeki maskeleri kaldırdıkça, geriye hepsi de bir oyunu oynamak zorunda bırakılmış çocuklardan başka kimse kalmıyor" demektedir.

Lennie, olayları anlamakta zorluk çeken, kendisine anlatılanları sürekli unutan adeta bir çocuk gibidir. Ve bir çocuk gibi saf ve temizdir. Arkadaşı George ile Lennie'nin dostlukları estilere dayanır. Birbirlerini korurlar her daim. Geleceğe dair hayalleri ortakdır.

Kitap, George ve Lennie'nin geleceğe dair kur-

dukları bu hayalleri anlatmasıyla başlar. George hayallerini şöyle anlatıyor; "Biz onlar gibi değiliz. Çiftlikte üç kuruşa köle gibi çalışıp, kazandıklarını çarçur edenlerden bahsediyor. Çünkü bizim gelecek için umutlarımız var... Bütün paramızı biriktirip günün birinde küçük bir ev alacağız. Bir-kaç dönüm toprak, bir inek, bir kaç domuz." (Sayfa 24)

Kısaca hayalleri böyledir. Başlarını sokacakları, çiftliklerin yatakhane köşelerinde sürünmeyecekleri bir ev ve karınlarını doyurabilecekleri bir tarladır.

Çünkü kendilerine ait evleri, toprakları yoktur. Çiftliklerde üç kuruşa adeta köle gibi çalışırlar. Çiftlik sahibinin baskılarıyla, aşağılamasıyla yüzüzedirler her zaman. Çiftlik sahibi bir şeye sinirlendi mi, işçilerin başında bitiverir hemen. Bağıtır, çağırır, küfür eder, aşağılar.

Böylesi bir çiftlikte tahıl taşımak için işe başlayan George ve Lennie gibi, orada çalışan bir çok insanın hayalide aynıdır. Kendi başlarını sokabilecekleri küçük bir ev, karınlarını doyurabilecekleri kadar büyüklükte toprakları ve aşağılanmadan, hor görülmeden bir yaşam.

Ancak sistem öyle bir kurulmuştur ki

Kendilerine bu hayallerini gerçekleştirebilecekleri ne ücret verirler, ne de bu imkanlara olanak tanınır. Milyonlarca topraksız köylü, ağılık çeken insanlar hayallerini sistem içerisinde kazandılarıyla gerçekleştiremez, köle gibi çalışmaya mecburdur.

Aklı pek çalışmayan Lennie, para biriktirip hayallerini gerçekleştiremeden kaza ile çiftlik sahibinin gelinini öldürür. Ve ardından iki yoksul arkadaşın yıkılan hayalleri ve çiftlik sahiplerinden canlarını kurtarma çabası başlar.

Kitapta Steinbeck, yoksulluğu, halkın yaşam koşullarını ve sınıf çelişkisini derinlemesine hissettirir okuyucuya. Öyleki, çiftlik sahibinin gelininin siyah tenli seyisi azarlamasındaki sınıf çelişkisini, ırkçılığı iliklerimize kadar hisseder, öfkeye kapılırız. Evetir seyis, "büyüdükçe büyütür, yok olmuş gibidir. Ne kızılığı ne de zenci gururu kalmıştır." Gelirse tüm fevranlığıyla karşısında dikilip "had-dini bit" demektedir, seyisin ezilmesini büyük bir seikle seyrederek. (Sayf. 101-102)

Amerikan halkının günlük yaşantısını gerçekçi bir dille anlatan John Steinbeck 1902 doğumlu Amerikalı bir yazardır. 1920-26 yılları arasında aralıklı olarak California'daki Stanford Üniversitesine devam eder ama mezun olamaz.

İşçi olarak çalışırken yazmayı sürdürür.

1937'de yazdığı Fareler ve İnsanlar'dan sonra '39'da göçmen tarım işçilerinin kötü yaşam koşullarını anlattığı Garap Üzümleri yayımlanır ve bu romanla tanınır. Yine tarım işçilerinin grevini anlattığı Bitmeyen Kavga; II. Paylaşım Savaşı sırasında Nazi faşizmini konu aldığı "Aysız Gece-ler (1942), "Sardalya Sokağı (1945) ve "İnci" (1947) yayımlanan kitaplarının bir kaşısıdır. Steinbeck 1968 yılında Amerika'da yaşamını yitirdi.

Fareler ve İnsanlar kitabı, okıcı, yalın diliyle, olayların gelişim hızıyla bir solukta okunuyor. 135 sayfalık kitap, çarpıcı, trajik bir sonla bitiyor.

Alex Şaşan qamçuların ortasından
Bir direniş əbidesi yüksəlirdi.
Ağacolu; yıllar var ki
böyle yiğitliğe tohuk olmamıtlı.

İşte yeniden
başlıyordu her şey...

Ağacollanmalar,
ellerde çoğalan üyan bayrakları
Sıkılı yumruklar, sıcağın qamçular...
Her şey yeniden başlıyordu.

- BİZE ÖLÜM YOK!
Ulaş'ın sesi bu. Niyaziyle, İbrahim'le ölümə
meydan okuyor.
- HADI CESARETİNİZ
VARSA GELİN!

Ulaş'ın sesi bu.

Vatanımızın dört bir yanına dalga dalga yayılıyor.

- ASIL SİZ HALKIN SAVAŞÇILARINA TESLİM OLUN!
Ulaş'ın sesi bu. Umudun ödünü kənlə yazıyor.

- Tİ Lİ-Lİ-Lİ-Lİ-Lİ...

Ulaş'ın sesi bu. İsyən tariximizi geleceğe taşıyor.

Ulaş bu. Adım adım, ağır direniş öğretiyor...

INSANI YARDIM

